Note: This document contains the English translation of the Dutch learning outcomes for the Accountancy programmes. Only the parts that refer to the Assurance specialisation are translated. All parts that refer to the Accountancy specialisation (i.e. Accountancy-SME or Accountancy-Finance) are in the original Dutch language (marked yellow).

Learning outcomes for Accountancy programmes 2016

Table of contents

1. Introduction 1

2. Approach to the development of new learning outcomes 2

2.1 Legal framework 2

2.2 New educational model 2

2.3 Regulation Governing Professional Profiles 3

2.4 Verantwoording totstandkoming eindtermen 4

2.4.1 Systematiek 4

2.4.2 Werkwijze 5

3. Framework for revised learning outcomes 7

3.1 The aspiring professional accountant 7

3.2 Level of accountancy programmes 7

3.3 Subject areas 8

3.4 Update of learning outcomes 8

3.5 Level of command of learning outcomes 10

3.6 Formulation and positioning of learning outcomes 15

4. Learning outcomes 18

4.1 Introduction 18

4.2 Preamble to the learning outcomes 18

4.2.1 Preamble to the specialisations 18

4.2.2 Preamble to the learning outcomes by subject area 19

4.3 Generic learning outcomes 25

4.4 Learning outcomes by subject area and specialisation 28

4.4.1 The Assurance specialisation 28

4.4.2 De oriëntatie 'Accountancy-MKB' 48

4.4.3 De oriëntatie 'Accountancy-Finance' 71

4.5 Integratie 91

Appendix: Delineation of assurance activities by specialisation 92

1. Introduction

The Accountancy Programme Learning Outcomes Committee (in Dutch: *Commissie Eindtermen Accountantsopleiding*, CEA) is an autonomous administrative body, established by law. In its meeting held on 16 December 2015, CEA adopted new learning outcomes for the educational programme for accountancy in accordance with Article 46 of the Accountancy Profession Act (in Dutch: *Wet op het accountantsberoep*). These learning outcomes took effect on 1 January 2016.

The accounting profession has a joint responsibility to act as confidant or ombudsman on behalf of the general public. This is a role that justifies legal protection while also entailing obligations. Such obligations find expression in uniform core competences and learning outcomes that expect of everyone who aspires to start out in the accounting profession a high level of knowledge and skills but also professional conduct.

In the revised learning outcomes this joint responsibility finds expression in the common body of knowledge (CBoK) that every accountant must possess. In addition, specific learning outcomes have been formulated for the specialisations of Assurance, Accountancy for SME and Accountancy for Finance.

The accountancy study must be an appealing, practical and thorough programme of high quality. The complexity of the overall profession calls for high standards in terms of professional knowledge and skills. The learning outcomes presented in this document thus call for particular attention to:
- the rapid developments in IT;
- the growing importance of behavioural aspects in the professional practice;
- the need of awareness of the social relevance of the role of the accountant.

In light of these developments the conceptual training of accountants has prime attention, with a focus on acquisition of knowledge of – and insight into – theories and conceptual models. This means less attention being needed for repetitive application and exercise with specific rules and standards. The use of more openly formulated learning outcomes links up with the greater flexibility in education that is needed to be able to respond in an optimal way to new developments.

In this context, CEA has formulated three focus areas, namely:
- differentiation in the learning outcomes in view of the diversity of the education model;
- revision of the learning outcomes in terms of subject matter;
- stimulation of the integration of theory and practice in the education programme.

2. Approach to the development of new learning outcomes

2.1 Legal framework

The Accountancy Profession Act stipulates the minimum requirements applying to the education to become an accountant, based on European Directive 2006/43/EC. The Accountancy Profession Act also sets out that, when an accountant is entered in the accountants' register, an endorsement is made when the educational programme of the accountant complies with the learning outcomes for the performance of statutory audits, as referred to in the Audit Firms (Supervision) Act.

CEA has the task of establishing learning outcomes for the accountancy programmes, taking into account the professional profiles of the Dutch Professional Organisation of Accountants (in Dutch: *Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants,* NBA) and the fields of study contained in the Accountancy Programme Decree 2012, in accordance with Article 49 (2a) of the Accountancy Profession Act.

2.2 New educational model

Based on a shared view of the accountancy programme, CEA and NBA established in 2014 a new qualification structure and an adjoining educational model for future accountants. Their intention was to ensure that the professional competence of accountants would remain at a high level.

The new educational model was set up to respond to the diverse nature of the professional practice and the needs in the market for the services of accountants. This led to the establishment of a qualification structure whereby no longer all accountants would be authorised on the basis of their education to conduct all types of assurance engagements, including statutory audits of annual accounts. In the new qualification structure, the permission to conduct statutory audits requires an endorsement in the accountants' register of the programme followed.

The new educational model contains a common body of knowledge that is identical for all types of accountants, plus two specialisations that are intended to prepare for a specific professional practice (in future or presently). A student can choose between (1) the Assurance specialisation, aimed at providing assurance and conducting statutory and other audits, and (2) a more general Accountancy specialisation consisting of two variants, namely Accountancy for SME and Accountancy for Finance.

The characteristic and distinctive feature of the programme to become an accountant continues to be the expertise to be gained in the field of Auditing & Assurance. The programme provides all students with a broad and common theoretical basis, supplemented with one of the above specialisations. The model also provides room for the intended substantive renewal of the education, where theory and practice can go hand in hand more than is the case now. The learning outcomes are aimed at persons starting out in the profession, who, after acquiring the title of accountant, will develop themselves further and possibly decide to specialise.

The education consists of a programme directed at theory and a three-year practical training. During the practical training, which corresponds as much as possible with the final part of the theoretical programme, trainee students must demonstrate that they are able to apply their theoretical knowledge and skills also in professional practice. Just like the theoretical education, the practical training includes the abovementioned specialisations of Assurance and Accountancy (SME and Finance, respectively). The contents of these specialisations differ, but also in the practical training there is a common basis with regard to gaining experience in assurance activities.

2.3 Regulation Governing Professional Profiles

In establishing the learning outcomes, CEA has taken the Regulation Governing the Professional Profiles (in Dutch: *Verordening op de beroepsprofielen*) into account. The professional profile briefly describes the field of activity, the functions and the work of accountants (AA and RA), various requirements that the accountancy programme must meet, and the main competence areas that accountants must possess upon completion of their education. The regulation is an elaboration of the new educational model presented in the memorandum entitled "Professional Competence Ensured" (in Dutch: *Vakbekwaamheid Verzekerd*).

The updated NBA professional profiles (published in Government Gazette 2015-31706) reflect the diversity of the accountancy profession, in which accountants can fulfil different functions. Within these functions, it must be possible for professional tasks to be performed in various roles. As such the following generic roles are attached to a greater or lesser degree to the title of accountant: (ethical) professional and assurance provider, gatekeeper, communicator, examiner, client director, manager and team player. Various core competence areas derive from these roles that every accountant must possess. These core competence areas describe both the professional expertise and skills and the professional conduct that is expected from accountants. The learning outcomes are derived from these core competence areas.

The core competences applying for an accountant who is just starting in the profession are as follows:

1. independent supervision and execution of assurance engagements, engagements related to assurance, and other engagements such as consultancy assignments;
2. paying heed to the public role of the accountant, acting accordingly with due consideration of the fundamental principles stated in the Rules of Professional Conduct and Practice for Accountants (in Dutch: *Verordening gedrags- en beroepsregels accountants*), and giving priority to the general interest;
3. applying the necessary professional and critical approach to be able to form independent and professional opinions;
4. recognition of personal boundaries and limitations, and engaging the help of experts where necessary;
5. being answerable for one's own functioning as accountant;
6. timely signalling of changes in the field of expertise and the profession, including their social implications, analysing these as to relevance, discussing them with colleagues inside and outside the profession, and applying them when appropriate;

7. application of different methods and techniques to be able to independently conduct a methodologically justified examination in a subarea of accountancy;
8. assessment of the value or practical use and the limitations of an examination in the field of expertise;
9. maintaining good relationships with clients and adequately anticipating the needs and expectations of internal and external users of the professional services of accountants;
10. analytic thinking, strategic thinking and logical reasoning;
11. clear, understandable and convincing communication, both orally and in writing;
12. as project manager or otherwise, giving leadership to individuals and a team, including acting as coach or mentor of present or aspiring professionals;
13. cooperating in different roles and circumstances in a constructive and binding manner within a team or with other professionals.

As stated above, all core competences must be viewed in the context of the aspiring accountant who wishes to develop further professionally (see also § 3.1).

2.4 Verantwoording totstandkoming eindtermen

2.4.1 Systematiek

De Stuurgroep heeft een aantal keuzes gemaakt die hebben geleid tot een aanpak en raamwerk voor de nieuwe eindtermen. Vrijwel gelijktijdig met de ontwikkeling van de nieuwe eindtermen is de nieuwe Verordening op de beroepsprofielen ontwikkeld. Beide trajecten zijn vanuit dezelfde uitgangspunten en in goede afstemming afgerond.

In vergelijking met de bestaande eindtermen zijn de nieuwe eindtermen meer outputgericht en in aantal beperkter. Ze zijn bovendien qua structuur en formulering meer coherent en geven ruimte voor eigen kleuring en profilering door de opleiders.

De Stuurgroep heeft zich hierbij laten inspireren door het CanMEDS-model (Frank JR, 2005) uit Canada dat door de Nederlandse medische opleidingen als referentiemodel voor de ontwikkeling van nieuwe eindtermen is gehanteerd. Dit model gaat uit van een indeling in rollen en competenties van de arts in verschillende beroepssituaties en was derhalve goed bruikbaar voor zowel het nieuwe beroepsprofiel als de nieuwe eindtermen.

Voor de uitwerking van eindtermen heeft de Stuurgroep gekozen voor de Tuning-methodologie (hierna Tuning, zie www.unideusto.org/tuningeu/), die inmiddels wereldwijd gebruikt wordt voor het formuleren van eindtermen voor opleidingen in het hoger onderwijs en tevens goed toepasbaar is op beroepsopleidingen. Tuning is vanaf 2000 ontwikkeld met als doel om de Bologna-eisen te implementeren in het hoger onderwijs en de vergelijkbaarheid van opleidingsprogramma’s te bevorderen en daarmee ook de erkenning van andere kwalificaties. Het motto van Tuning is het ontwikkelen van opleidingsprogramma’s op basis van diversiteit en autonomie met als belangrijkste doel de aansluiting tussen beroepspraktijk en opleidingen te bewerkstelligen. Via de Tuning-methodologie worden opleidingsprogramma’s

ontwikkeld van een hoog abstractieniveau (het opleidingsprofiel) naar een gedetailleerd niveau (de leerdoelen).

Andere keuzes die de Stuurgroep heeft gemaakt zien op de beschrijving van de gewenste beheersingsniveaus van de eindtermen (zie § 3.5) en het rapportagemodel van de nieuwe eindtermen (zie § 3.6).

Daarnaast heeft de Stuurgroep gekeken naar concrete uitwerking van competenties en eindtermen van andere accountantsopleidingen in de wereld, waaronder die van IFAC, AICPA, CICA en Common Content. Deze alternatieven vormen het resultaat van ontwikkeltrajecten, maar gaven veelal geen inzicht in de gevolgde aanpak/methodiek. Bij het formuleren van de concrete eindtermen heeft de Stuurgroep deze beschrijvingen wel als referentiemodel gebruikt en de herziene Nederlandse eindtermen hieraan getoetst.

2.4.2 Werkwijze

De Stuurgroep heeft in totaal dertien keer vergaderd. Als eerste stap is bepaald welke vakgebieden relevant zijn, waarbij het Besluit accountantsopleiding 2013 als uitgangspunt is genomen. Vervolgens is voor alle kerncompetenties aangegeven voor welke vakgebieden deze uitgewerkt zouden moeten worden in eindtermen. De Stuurgroep heeft vastgesteld dat alle kerncompetenties door de gepresenteerde eindtermen worden afgedekt.

De eindtermen zijn in eerste instantie opgesteld door veertien hiervoor ingestelde werkgroepen. Voor het borgen van draagvlak zijn deze werkgroepen per vakgebied samengesteld uit vertegenwoordigers/deskundigen van het hbo, het wo alsmede de beroepspraktijk. De werkgroepen hebben in eerste instantie nieuwe eindtermen voor de 'Common body of knowledge' en de oriëntatie 'Assurance' opgesteld. Tevens hebben zij voorstellen gedaan voor de invulling van de oriëntatie 'Accountancy' (MKB respectievelijk Finance). Ook voor beide opleidingsvarianten van de oriëntatie 'Accountancy' (MKB respectievelijk Finance) zijn werkgroepen ingesteld, die voorstellen hebben gedaan voor de invulling van de nieuwe eindtermen voor deze opleidingsvarianten.

De werkgroepleden zijn begeleid en ondersteund door de Stuurgroep en Tuning-deskundige, drs. Robert Wagenaar, directeur International Tuning Academy te Groningen. Alle werkgroepleden zijn eerst, door middel van een workshop, geïntroduceerd in de Tuning-methodologie en -werkwijze. Tijdens het ontwikkelproces is voor de werkgroepen een tweetal terugkombijeenkomsten georganiseerd, waarin gericht feedback is gegeven op de tussenresultaten van de werkgroepen. Nadat de werkgroepen per vakgebied een voorstel voor de eindtermen hadden opgeleverd, hebben de werkgroepen 'MKB' en 'Finance' deze voorstellen kritisch beoordeeld en aangevuld.

De Stuurgroep heeft een redactieraad ingesteld die in zeven (meer)daagse sessies de concept eindtermen heeft geredigeerd tot één, coherente set van eindtermen. De geredigeerde eindtermen zijn vervolgens afgestemd met de (voorzitters van de) werkgroepen en ter toetsing voorgelegd aan een breed samengestelde klankbordgroep. De klankbordgroep is in totaal drie keer bij elkaar gekomen en heeft, naast de beoordeling van de concept eindtermen, de Stuurgroep geadviseerd over een aantal specifieke vraagstukken, zoals de toedeling van ECTS-credits (European Credit Transfer and Accumulation System)

aan vakgebieden, de mate van vernieuwing van de eindtermen en de aansluiting van de eindtermen op de beroepspraktijk.

Tijdens het ontwikkeltraject heeft er ook een aantal keren afstemming plaatsgevonden met CEA. Aan het einde van het ontwikkeltraject is een concept rapport voor commentaar voorgelegd aan een aantal stakeholders, te weten: het AC-Scholenoverleg, de Vereniging van Aangewezen Accountancyopleidingen, de Permanente Werkgroep Accountancy en de Raad voor de Praktijkopleidingen.

De Stuurgroep heeft het rapport vastgesteld in haar laatste vergadering op 23 november 2015. Het definitieve rapport van de Stuurgroep is op 25 november 2015 aangeboden aan de voorzitter van CEA. Het rapport met de nieuwe eindtermen is vervolgens op 16 december 2015, ongewijzigd, door CEA vastgesteld en daarna gepubliceerd in de Staatscourant.

3. Framework for revised learning outcomes

3.1 The aspiring professional accountant

Students or trainees develop themselves into aspiring professional accountants and later into experienced accountants and possibly into specialists in specific fields of expertise. Accountants who have just completed their studies and have graduated can have their names entered into the NBA register and are qualified to conduct specific activities that are reserved for accountants. As an aspiring professional, the accountant is qualified to conduct accountancy work, but the learning process is ongoing. The primary education and formation constitute part of a permanent educational process that consists of various phases: from student/starter, to aspiring professional accountant, and onwards to experienced accountant and possibly to specialist.

Upon completion of the accountancy programme, the accountant must be able to function at the level of aspiring professional accountant. An aspiring professional accountant must be able to:

- independently supervise and conduct assurance engagements, engagements related to assurance, and other engagements (including consultancy assignments), with a reasonable measure of complexity;
- form an independent opinion on subareas of the field of expertise, pertaining to engagements with a relatively high level of complexity;
- fulfil the advisory function of the accountant by signalling risks, for example with regard to the quality of internal controls and the continuity of an organisation;
- independently report on and communicate findings;
- show awareness of the public relevance of his/her personal actions;
- recognise the limits of his/her personal expertise and skills;
- act in accordance with the basic principles applying to accountants, such as the Rules of Professional Conduct and Practice for Accountants.

As is to be expected, the definition of an aspiring professional accountant has overlaps with the core competences from the professional profile.

3.2 Level of accountancy programmes

The varied roles and functions that accountants must be able to fulfil in the professional environment in which they operate and their ability to put learning outcomes into practice call for an educational level that corresponds with these. This level can be referred to in short as higher professional or post-graduate. The level to be achieved by the aspiring professional accountant is anchored in the Regulation Governing the Professional Profiles of the NBA and is partly dependent on the educational specialisation decided on.

Students follow the theoretical part of the programme largely within the bachelor-master system for higher education. An accountancy programme entails, after the bachelor or master phase, also a post-initial part and a three-year practical training programme (internship). In the new programme model it is in principle possible to follow the programme with the Assurance specialisation as well as the programme with the Accountancy (SME or Finance) specialisation via a study programme at either higher professional or university level.

A prerequisite for a study programme with the Assurance specialisation is a master's degree. Such degree can be associated either with an academic master's programme at a university or with a professional master's programme at a school of higher education (HBO).

The study programme to become a registeraccountant (RA) with the Assurance specialisation calls for a university-level master's programme. The study programme to become an accounting consultant (AA) with the Assurance specialisation likewise calls for a master's programme, but this can be followed either at university or at a school of higher education.

A study programme to become an accounting consultant (AA) with the Accountancy for SME or Finance specialisation minimally requires a bachelor's degree from a school of higher education or a university. Finally, a study programme to become a registeraccountant with the Accountancy for SME or Finance specialisation minimally requires a bachelor's programme at a university.

3.3 Subject areas

Aside from a number of generic learning outcomes, the Steering Group has also established learning outcomes by subject area. Such a presentation fits in the tradition of the accountancy programmes and links up with the legal framework. In connection with this, the proposal for the structure of the curriculum set out in the report by the Dassen Committee has served as the basis, including the proposed updates in the subject areas and the three 'streams': the public role of the accountant, IT, and corporate governance. The Steering Group has decided not to formulate separate learning outcomes for these streams but to integrate them in the subject areas. In that way these learning outcomes are not isolated way in the study programmes.

The learning outcomes relate to the following subject areas:

- Core subject areas:
    - Audit & Assurance (A&A)
    - Financial Accounting (FA)
    - Internal Control & Accounting Information Systems (ICAIS)
- Economy-related subject areas:
    - Finance (FIN)
    - Management Accounting & Control (MAC)
    - Strategy, Leadership and Organisation (SLO)
- Other subject areas:
    - Bookkeeping (BKK)
    - Economics (EC)
    - Taxation (TAX)
    - Conduct, Ethics and Decision-making (CED)
    - Law (LAW)
    - Statistics (STA)

3.4 Update of learning outcomes

In the effort to formulate up-to-date learning outcomes that will also hold in the future, a considerable number of renewals have been implemented with respect to the current learning outcomes, in terms of both content and wording. These updates are explained by course and specialisation in § 4.2 and § 4.4 of this report, respectively. The main revisions are briefly summarized below.

As starting point for the formulation of learning outcomes it has been decided to focus more on the conceptual formation of accountants. This is done by giving centre stage to the knowledge of – and insight into – theories and conceptual models. In that way less attention will go to repeated application and exercise of specific rules and standards. The new learning outcomes thereby allow room for implementation of the necessary renewal of educational methods and techniques in the educational programmes and for integration both between the different subject areas and between theory and practice.

Another change is the distinction between the Assurance and Accountancy (SME and Finance) specialisations in order to give better substance to the various professional profiles. The commonality of the educational programmes comes to light in the common body of knowledge (CBoK), while the necessary differentiation is introduced in the specialisations. Also new are the three streams that run through the programme as a red thread: the public role of accountants, IT, and corporate governance. The learning outcomes for these streams are reflected in the various core courses and economy-related courses, leading to a clear accentuation of the related competence areas in the educational programme.

The learning outcomes call for greater attention to the professional attitude of accountants. This means the development of greater awareness of their public role and reflection on social issues for their personal functioning. The new learning outcomes thus call for much attention to ethics, independence, a professional and critical approach, communication skills, and the soft skills that are expressed in the generic learning outcomes. An accountant can internalize these learning outcomes partly through cognitive acquisition of knowledge. Another part has to do with experience or the possibility to reflect on subject areas at a deeper level and to apply a personal ethical framework for assessment in one's personal activities. An accountant must also be aware of the psychological phenomena that he or she is exposed to when confronted with moral or other dilemmas. Important in this respect are the learning outcomes for the new subject area of Conduct, Ethics and Decision-making that are part of the common body of knowledge.

In relative terms, the new learning outcomes pay considerable attention to IT. To emphasize the integrated approach to IT, no separate basic course has been included. In that way, Internal Controls & Accounting Information Systems (ICAIS) focuses on the implementation of information processes and on IT in an organization to be able to supply relevant and reliable information. In Audit & Assurance, on the other hand, the focus lies on subjects that involve specific IT applications (such as the ERP environment, internet sales and payments, cloud applications).

Corporate governance is a theme that applies to all core subject areas (Management Accounting & Control, Strategy, Leadership & Organisation, Law and Finance). Still, the related learning outcomes may also be incorporated in a separate course.

3.5 Level of command of learning outcomes

The learning outcomes are intended to ensure that the newly graduated accountant has achieved the required level. To that end the Steering Group has defined levels of command that are derived from the Netherlands Qualification Framework NLQF. This is a framework for the classification of all sorts of qualifications, based on the European Qualifications Framework (EQF) that has been established at EU level. NLQF includes descriptions of the levels of knowledge, skills, independence and responsibility. In that way, NLQF enables comparison of qualifications. An NLQF qualification does not by definition say anything about the study effort made or the study content, but about what a person is capable of and knows when a specific learning process is completed.

The Steering Group identifies command levels A, B and C, with C representing the highest level.

Level	***Context***	***Knowledge***	***Skills***	***Responsibility and independence***
A	Unknown and changing living and work environment (also international).	Has extensive factual and theoretical knowledge within a work and/or study area and is aware of the limits of that knowledge.	- Reproduction and understanding of underlying principles and theories of the subject areas relevant for the profession. - Signalling of limitations of existing knowledge in the professional practice and the knowledge domain. and taking appropriate action. - Analysis of complex (professional) tasks and ability to apply these under supervision by application of professional skills. - Recognition of the importance of professional norms, ethics and values and a professional critical attitude in the performance of (professional) tasks. - Provision of information and clear and understandable explanation of ideas, both orally and in writing, to colleagues, supervisors and clients.	- Cooperation with colleagues, supervisors and clients. - Accepting responsibility for results of own activities, work and study. - Accepting and showing shared responsibility for the results of activities and work of others and for direction of processes.

Level	***Context***	***Knowledge***	***Skills***	***Responsibility and independence***
B	Unknown and changing living and work environment (also international) with a reasonable measure of uncertainty and complexity.	Has advanced knowledge of a working or study area, which implies critical insight into theories and principles.	- Independent application, comparison and analysis of underlying principles and theories of subject areas relevant to the profession. - Preparation and deepening of arguments, evaluation and combination of knowledge and insights related to subject areas relevant to the profession. - Signalling of limitations of existing knowledge in the professional practice and relevant subject areas and taking appropriate action. - Analysis of complex professional and academic tasks and ability to apply these with limited supervision through combination of technical abilities and professional skills. - Application of professional norms, ethics and values and a professional critical attitude in the performance of (professional) tasks. - Clear presentation of information and explanation of ideas, both oral and in writing, to professional colleagues and stakeholders.	- Cooperation with colleagues, specialists and non-specialists, supervisors and clients. - Accepting responsibility for results of own work and study and for the work of others. - Accepting and demonstrating shared responsibility for the direction of processes and for the professional development of persons and groups.

Level	***Context***	***Knowledge***	***Skills***	***Responsibility and independence***
C	Unknown and changing living and work environment (also international) with a high measure of uncertainty and complexity.	Has specialized knowledge, in part quite advanced, as basis for original ideas and/or research. Critical awareness of key problems in the subject area and in the overlaps of different subject areas.	- Independent analysis and integration of underlying principles and theories of subject areas relevant to the profession. - Ability to apply acquired knowledge and skills at a higher abstraction level, based on conceptual thinking and the preparation and deepening of arguments. - Analysis of complex professional and academic tasks and ability to apply these independently through integration of technical abilities and professional skills in the management of engagements and projects. - Anticipating expected and unexpected developments and coming up with solutions to complex problems and issues in the practice, where necessary in cooperation with experts and specialists. - Taking decisions in accordance with professional and ethical norms and values and based on a professional and critical attitude. - Presentation and explanation of relevant information in a convincing manner, both orally and in writing, to a broad of stakeholders.	- Cooperation with colleagues, specialists and non-specialists, supervisors and clients. - Accepting responsibility for results of own work and study and for the results of the work of others. - Accepting and showing responsibility for the direction of complex processes and for the professional development of persons and groups.

In formulating learning outcomes for the three separate command levels, the following "characterising" verbs are used as much possible.

Level	***Verbs applied in learning outcomes***
A	Formulate, identify, recognize (be aware of), outline, signal, characterise (typify), express (put into words), reflect.
B	Advise, balance (weigh), analyse, substantiate, discuss, identify, describe, formulate proposal, design, report, summarise, explain.
C	Advise, assess (determine), thoroughly understand (fathom), evaluate, estimate, comment critically, reflect, apply, defend, explain (elucidate, interpret), translate, test, account for (render account for).

3.6 Formulation and positioning of learning outcomes

Chapter 4 contains a description of both the generic learning outcomes and the learning outcomes per specialisation. The learning outcomes are also available in a separate Excel spreadsheet, so that trainers and teachers can easily make adaptations and selections. Only the learning outcomes that are published in the Government Gazette are regarded as learning outcomes within the meaning of the Accountancy Profession Act.

The learning outcomes are presented as follows in this report.

No.	Learning outcome	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able to	Common body of knowledge	Specialisation	Common body of practice	Specialisation

The learning outcomes pertain to the aspiring professional accountant. Each learning outcome therefore starts with the words: "The aspiring professional accountant is able to …."

For every learning outcome an indication is given whether and at what level it is to be included in the theoretical or practical part of the educational programme or in both. For certain learning outcomes an explicit distinction is made in the formulation of the learning outcome involved by means of a letter indication for the theoretical part (a) or the practical part (b) of the programme, respectively.

If a learning outcome relates to the theory, then that learning outcome must be included in the curriculum of the theoretical part of the programme. For all learning outcomes in the theoretical programme it must be established, by means of an evaluation and/or test, whether the student has met such learning outcome. Most learning outcomes of the theoretical programme can also come up in practice, but not all of these learning outcomes need to be tested during the practical programme. For those learning outcomes that specifically apply for the practical programme it must be determined that the student meets these learning outcomes at the required level in practice. For a number of learning outcomes of the practical programme pertaining to the Accountancy specialisation, there are a number of options for the learning outcomes to be selected. These options have been introduced because of the great diversity in the work settings of trainees, as a result of which not every trainee is able to meet all defined learning outcomes of specific subject areas. For further explanation see § 4.4 of this report.

In line with the new educational model, an indication is also given for each learning outcome whether it belongs to the 'common body of knowledge' or the 'common body of practice' and/or to one or more of the specialisations. If a learning outcome belongs to the 'common body' of the accountancy programme, then this is indicated by identifying the desired level of command (A, B or C) in the appropriate column. In the same way an indication is given whether and, if so, at what level a learning outcome belongs to one or more specialisations.

The ‘common body’ constitutes the common foundation of the accountancy programmes. It thus includes those learning outcomes that are relevant for all accountants regardless of the educational specialisation that they have chosen. The concept of a common basis that is characteristic for the accountancy programmes constitutes the starting point of the renewed educational model that is presented in the memorandum “*Vakbekwaamheid Verzekerd*”. The learning outcomes in the ‘common body’ apply both for accountants who conduct assurance engagements and for accountants who conduct non-assurance engagements or who serve in a financial position. For example, learning outcome ICAIS-4 (evaluation of management information and administrative processes) is relevant both for the ability to assess internal control risks in connection with the preparation of an audit plan and for the ability to advise about the implementation of an adequate system of internal controls.

It is therefore possible that:
- a learning outcome applies strictly for either the theoretical or the practical programme or for the theoretical as well as practical programmes;
- a learning outcome only applies in the ‘common body’, or only in one or more specialisations or – at a different level – both in the ‘common body’ and in one or more specialisations;
- the student must have command of a learning outcome at different levels in the different specialisations.

The use of the term ‘as appropriate’ in the description of a learning outcome refers to the difference in level of command between the common body of knowledge and/or the specialisation(s).

The subdivision into a ‘common body’ and specialisations applies in no way to the distinction between educational phases in the bachelor/master structure (bachelor, master or post-initial education). It is up to the programme directors to determine where in the programme the learning outcomes will be covered.

All learning outcomes describe what an aspiring professional accountant must know and be capable of (output-directed). They are thus defined at a high abstraction level so that programme directors are free to introduce their personal accent within the programme specialisation. This also applies for the learning outcomes that belong to the ‘common body’ of the programme. This approach also means that programme directors are responsible for shaping the learning outcomes in an adequate way in their curricula.

For the three core courses, learning outcomes have been formulated that relate to the conceptual formation of accountants, with emphasis on knowledge of and insight into theories and conceptual models. This logically builds upon the knowledge and skills that have been acquired in both the basic and the economy-related subjects.

As indicated in § 3.3, three streams (public role of the accountant, IT, and corporate governance) run through the programme as a central theme. They are thus not limited to any specific subject area. Learning outcomes applying to these streams are thus included in the relevant subject areas. To avoid confusion, no indication is given in this report which learning outcomes apply

specifically to which stream. This is, however, shown in the Excel spreadsheet of the learning outcomes. By means of a filter a list can be generated of all learning outcomes that apply to the separate streams.

The learning outcomes have no specific mutual ranking. As such, the position of a learning outcome says nothing about its relative importance for the study programme. The importance of a learning outcome for the programme can only be concluded from the formulation and the related command level. Each learning outcome has its own characteristics, so that the achievement of a specific learning outcome may require more study effort and/or work experience than another, even if the intended command level is the same. For example, learning outcome A&A-11.3, which applies to the impact of IT on the way an annual accounts audit is conducted, is a comprehensive learning outcome, for which IT knowledge from the ICAIS subject area is extremely relevant.

If a learning outcome is included for a specific subject area, this does not automatically mean that such learning outcome must be included in the curriculum for that subject area. Educational directors are thus free to a certain extent in how they structure the curriculum, provided that all learning outcomes are covered at the indicated level.

4. Learning outcomes

4.1 Introduction

This chapter starts with a preamble that contains an explanation of the structure of the learning outcomes and of the concrete details of the Assurance and Accountancy (SME and Finance, as appropriate) specialisations. The preamble also contains a brief explanation of the learning outcomes by subject area. Next, § 4.3 describes the generic learning outcomes, while § 4.4 contains the learning outcomes per specialisation, divided by subject area. The latter paragraph also indicates, for each specialisation, the standard study load in terms of ECTS for the learning outcomes of the theoretical programme and the number of hours per type of activity for the learning outcomes of the practical programme. Although the learning outcomes are described by subject area and divided into theory and practice, it is necessary to aim as much as possible for integration, on the one hand between the various courses and, on the other hand, between the theoretical and practical programmes.

4.2 Preamble to the learning outcomes

4.2.1 Preamble to the specialisations

The Assurance programme

The accountancy programme for the Assurance specialisation prepares for the assurance function in the widest sense of the word, including statutory audits of annual accounts (as per Art. 2:393 of the Dutch Civil Code). This implies that the education programme must consider the various types of assurance work that accountants can perform. In addition, knowledge and understanding of the performance of assurance-related and other engagements is important. However, the focus in the theoretical part of the programme lies on the ability to conduct statutory and other audits of financial reports. Knowledge, understanding and application of the audit standards for annual accounts are likewise important for the performance of other assurance engagements and assurance-related engagements. The learning outcomes applying to the practical part of the programme cover the entire field of assurance, with a focus on audits of annual accounts. The programme for the Assurance specialisation is directed at future public accountants, internal accountants and government accountants who provide assurance in a broad sense. The public interest is obviously of eminent importance in the performance of assurance engagements.

De opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'

De accountantsopleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB' leidt op voor de in het MKB werkzame accountant die zowel bepaalde assurance werkzaamheden als andersoortige werkzaamheden op het gebied van accountancy verricht. Naast een aantal specifieke assurance werkzaamheden betreft dit in het bijzonder opdrachten tot het samenstellen van financiële verantwoordingen (inclusief fiscale aangiften) en advieswerkzaamheden op een breed terrein.

In dit segment is er behoefte aan specifieke assurance bij verantwoordingen die niet zijn afgeleid van een gecontroleerde jaarrekening of van een andere financiële verantwoording. Het moet voorts gaan om opdrachten ten behoeve van een beperkte kring van gebruikers (besloten verkeer) die niet complex zijn (zie bijlage 5 voor nadere toelichting en uitwerking). Voorbeelden van dergelijke assurance-opdrachten zijn: beoordelingsopdrachten van financiële

(jaarrekeningen) en niet-financiële (Tax Control Framework) verantwoordingen en toekomstgerichte informatie (prognoses, prospectussen) en bijzondere controle-opdrachten, zoals subsidieverklaringen, oplageverklaringen en brand- en bedrijfsschadeonderzoeken. Wat betreft de advieswerkzaamheden kan worden gedacht aan vraagstukken op het gebied van (zie eindterm A&A-14):

- begeleiden en opstellen van een business plan;
- opstellen en uitwerken van (maatschappelijke) business cases;
- begeleiden van overnames en bedrijfsopvolging;
- selecteren en begeleiden van implementatie van geautomatiseerde systemen;
- opstellen financieringsvoorstel en begeleiden van de financieringsaanvraag;
- adviseren over fiscale strategievraagstukken;
- investeringsanalyse;
- procesoptimalisatie;
- ontwikkeling en implementatie van een management accounting & control systeem;
- inrichten van administraties;
- business recovery & restructuring;
- het opstellen van begrotingen, budgetten en kostprijsberekeningen;
- adviseren over vermogens- en estateplaning.

Met name dit type vraagstukken en de hiervoor vereiste (advies)vaardigheden staan in deze oriëntatie centraal. De eindtermen van zowel de 'Common body' als de oriëntatie zien op specifieke diensten van de MKB-accountant. In zijn adviesrol opereert de accountant als vertrouwensman van de MKB-ondernemer en dient daarbij altijd het belang van het maatschappelijk verkeer (publiek belang) in het oog te houden.

De opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'
Accountants in business zijn in veel verschillende functies werkzaam. De als financieel professional opgeleide accountant in business kan verschillende functies bekleden, zoals: financieel directeur, controller, manager finance & control, management accountant, business analist of manager op het gebied van risk, governance en compliance. De basis voor de financiële functie is het voorzien van betrouwbare en relevante informatie aan en over de organisatie. De financieel professional zorgt er bijvoorbeeld voor dat de financieel-administratieve processen op orde zijn en dat er een goed werkend intern beheersingssysteem en risicomanagement-systeem is ingericht. Ook levert de financieel professional informatie ten behoeve van en adviseert hij over belangrijke managementbeslissingen. Ook de financieel professional dient in de beroepsuitoefening het belang van het maatschappelijk verkeer (publiek belang) te betrekken.

4.2.2 Preamble to the learning outcomes by subject area

Audit & Assurance (A&A)
The learning outcomes for this course, which constitutes the common core of the accountancy profession, relate both to the principles for the professional practice and to the detailed work to be performed. The principles are important for all specialisations, while the work to be performed is divided into audits of annual accounts, other assurance engagements, engagements related to assurance, and other engagements (including advisory) that lead to concrete professional products. This split into types of activity links up with the structure of the

regulations for accountants as set out in the Accountancy Regulations Manual of the NBA.

A common body of knowledge of 20 ECTS credits applies for the Audit & Assurance core course. This provides a sufficient theoretical basis to be able to conduct non-complex assurance engagements.

The Assurance specialisation next gives substance to the educational requirements for statutory audits of annual accounts and other assurance engagements, as expressed in the relatively high number of ECTS credits, namely 10. De oriëntatie 'Accountancy-MKB' richt zich met name op het verstrekken van assurance bij bepaalde financiële overzichten (zie bijlage), het uitvoeren van samenstelopdrachten en het verschaffen van (bedrijfseconomische en fiscale) adviezen (totaal 5 ECTS). De eindtermen voor de oriëntatie 'Accountancy-Finance' liggen voor het theoretisch deel op het niveau van de 'Common body of knowledge'.

Explicit attention is asked for the fact that aspiring professional accountants must be able to recognise client expectations as well as the areas of tension that can arise and to involve the public interest in their considerations and decisions. The need to resolve ethical issues and dilemmas with proper reasoning, plus the requirement to act in a professional and critical manner, are expressed in the learning outcomes. In that context, forming opinions that take ethical aspects into account, and consideration of the public interest, professional standards, and relevant laws and regulations all play an indispensable role. The new learning outcomes of the subject area Conduct, Ethics and Decision-making provide a good basis for this. The new learning outcomes for Audit & Assurance call for explicit attention to developments in IT and the consequences thereof for the nature and scope of the work to be performed. Examples of relevant developments include the enormous growth of social media and the related information flows, the increased risks of widespread cybercrime, and the improved possibilities of statistical analysis as a result of big data (data analytics).

The learning outcomes for the practical training are tailored to the different fields of work. This serves to explain the difference in the hours standard for the learning outcomes of the practical programme applying per specialisation.

Financial Accounting (FA)
The core subject area of Financial Accounting (or External Reporting) deals primarily with the provision of financial information to stakeholders. The accountant plays an important role in the audit or compilation of annual accounts, as well as in related advice. The learning outcomes are especially directed at the provision of financial information to external parties and, aside from that, at the provision of information in the directors' report and/or the integrated report, such as by means of non-financial performance measures.

Every aspiring professional accountant must have knowledge of and insight into the purpose of external reporting for the public at large, the way stakeholders form their opinions, the institutional context, the accounting principles that underlie the financial statements, the relevant value concepts, the policy underlying the annual accounts, and annual accounts analysis. The aspiring

professional accountant must also be able to evaluate to what extent annual accounts have been prepared in accordance with the relevant standards, with specific attention to more complex special situations and the notes that constitute part of the annual accounts. In the common body of knowledge the learning outcomes also address the reporting by non-profit organisations. In the application of or the review for compliance with standards, the learning outcomes refer both to Dutch law and the Dutch Annual Reporting Guidelines and to International Financial Reporting Standards (IFRS).

In the Assurance and Accountancy for Finance specialisations, considerable attention is given to IFRS, annual accounts policy, the directors' report and integrated reporting. Also necessary in these specialisations is knowledge of the financial reporting in special branches of industry. In de oriëntatie 'Accountancy-MKB' wordt meer aandacht besteed aan de Richtlijnen voor kleine rechtspersonen en de fiscale grondslagen voor de jaarrekening. In de oriëntatie 'Assurance' zal de nadruk liggen op de controle van de jaarrekening, in de oriëntatie 'Accountancy-Finance' op het opmaken en analyseren van de jaarrekening en in de oriëntatie 'Accountancy-MKB' op het samenstellen van de jaarrekening en het adviseren daarover.

Various learning outcomes also apply to other subject areas and can be incorporated in these, either partially or in full. This applies in particular to value concepts (in Finance), application of tax principles (in Taxation) and the rules for capital protection, preparation and publishing (in Law). In addition, there is a close link with Bookkeeping.

Internal Control & Accounting Information Systems (ICAIS)
The learning outcomes for Internal Control & Accounting Information Systems, a core course, have been revised considerably versus the theory-based learning outcomes that dated from 2008. First, it has been decided to pay greater attention to conceptual formation by emphasizing knowledge of and insight into theories and conceptual models. The learning outcomes are clearly structured and focus more specifically on the work of the accountant. The essence in this is that, progressing from a solid knowledge of the principles, theories and internalized models within the subject area of ICAIS, students must be able to structure and assess an internal control system on the basis of a risk-oriented approach. The learning outcomes for ICAIS thus include the following building blocks: risk analysis, information needs and analysis, design of processes, design of controls, design of systems, and IT.

In view of the rapid developments in the field of IT, all specialisations require specific attention to the IT manifestations in infrastructure, applications and controls and to modern data analysis. Also the consequences of changes in these for internal controls are explicitly addressed. Aside from this, a learning outcome has been formulated that requires the aspiring professional accountant to design a comprehensive system of IT controls for mitigation of risks. The learning outcomes also address informal control mechanisms (soft controls), where features of the control environment such as culture and ethics must be taken into account. Also the ICAIS learning outcomes thus include attention to aspects of conduct.

In the Assurance specialisation the focus lies on risk management and internal controls, as this is particularly important for assessing the internal controls risk in the context of the audit of annual accounts. In de oriëntatie 'Accountancy-MKB' wordt – naast de 'Common body of knowledge' – verdergaande aandacht gevraagd voor het ontwerpen van een informatiesysteem, de toepassing van analyse- en rapportagetools en de advisering daarover. Specifieke eindtermen voor de oriëntatie 'Accountancy-Finance' zien met name op ontwikkelingen in de IT voor zover relevant voor de beroepsuitoefening. Ook wordt voor de financieel professional nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het begrijpen en beoordelen van de werkwijze van het systeem van interne controle vanuit het perspectief van de corporate governance. Voor zowel de oriëntatie 'Assurance' als 'Accountancy-MKB' en 'Accountancy-Finance' zijn voor de praktijkopleiding ICAIS eindtermen geformuleerd.

Finance (FIN)
Financing issues play an important role in various types of activities of the accountant. The learning outcomes for Finance relate in particular to financial mathematics, investment analysis, valuation of a company or business unit, financial planning, working capital management, financial performance assessment, control of financial risks and the operation of financial markets. In addition, the aspiring professional accountant must be able to analyse the governance structure from a financing perspective and to understand the risk and return of investment products. The aspiring professional accountant must also be able to identify how irrational behaviour can impact prices and financial decisions. This learning outcome links up with the knowledge acquired in Conduct, Ethics and Decision-making.

In de oriëntatie 'Accountancy-Finance' is Financiering een profielvak en vindt een verdieping van de eindtermen plaats. Daarnaast is het vakgebied Financiering een wezenlijk onderdeel van de praktijkopleiding in deze oriëntatie. Ook in de oriëntatie 'Accountancy-MKB' voorzien de eindtermen in een verdieping op enkele geselecteerde onderdelen en maakt Financiering een nadrukkelijk deel uit van de praktijkopleiding.

Management Accounting & Control (MAC)
This subject area is subdivided into Management Accounting and Management Control. Management accounting describes the patterns along which decision cost calculations are made. Management control describes the patterns on the basis of which the execution of management decisions is monitored.

The aspiring professional accountant must be able to evaluate the functioning of a management accounting and control system. The learning outcomes deal in particular with the relationship between MAC and strategy, financial and non-financial accounting measures, identification of cost elements, and application of cost models, performance measurement and budgeting.

Een specifieke eindterm in de oriëntatie 'Accountancy-MKB' is de bekwaamheid om met behulp van moderne data-analysetechnieken beslisinformatie uit verschillende bronnen samen te stellen. In de oriëntatie 'Accountancy-Finance' vindt verdieping plaats op de gebieden strategisch management, prestatiemanagement en scenario-analyse en budgettering. Het vakgebied

Management Accounting & Control is een belangrijk onderdeel in de praktijkopleiding van de oriëntatie 'Accountancy-Finance'.

Strategy, Leadership and Organisation (SLO)
The learning outcomes for the subject area of Strategy, Leadership and Organisation are especially intended to enable the aspiring professional accountant to recognize situations in which strategy, leadership or the organisation of a company involve such weaknesses that the risk exists that the company's objectives will not be realized. The accountant must be able to signal such shortcomings, to report them to management and the supervisory authority, and to advise on necessary adjustments to strategy, leadership or organisation, including corporate governance. The aspiring professional accountant must furthermore be able to form an opinion, based on knowledge of economic organisation theory and of both traditional and new forms of organisation, as to whether the design and execution of the internal and external organisation of the company are effective and efficient, and to report on this to management and the supervisory authority.

With regard to leadership, the aspiring professional accountant is expected to recognize whether the conditions in the organisation are conducive to the motivation and development of employees, and whether the personality of the directors and their style of leadership and decision-making match the nature and culture of the company. In particular cases this may include recognition that management fails to serve the interests of the company.

In de oriëntatie 'Assurance' wordt nadrukkelijk ingegaan op het onderkennen van bedrijfsrisico's, terwijl in de oriëntatie 'Accountancy-MKB' meer aandacht wordt gevraagd voor het beoordelen van de realiteitswaarde van de strategie en het adviseren over strategieformulering. Evenals eindtermen in de oriëntatie 'Accountancy-MKB', gaan de eindtermen voor de oriëntatie 'Accountancy-Finance' nader in op ondernemerschapstheorieën en ondernemersvaardigheden, organisatieverandering en innovatie.

Bookkeeping (BKK)
Every accountant must possess thorough knowledge of and skills in bookkeeping, in particular regarding the accounting aspects of transactions and events and how these are translated into journal entries. In addition, the learning outcomes address the accounting of forecasts and budgets, automated accounting using taxonomies, and the design and structure of the accounting system, including consolidation aspects and the differences between annual accounts for commercial and tax purposes. The subject area of Bookkeeping is closely related to Financial Accounting and to Internal Control & Accounting Information Systems.

In de oriëntatie 'Accountancy-MKB' zijn additionele eindtermen opgenomen inzake het adviseren over de comptabele verwerking van bijzondere transacties en gebeurtenissen en het samenstellen van een jaarrekening met behulp van een rapportgenerator. Voorts is in deze oriëntatie een verdieping van de eindtermen opgenomen inzake de comptabele verwerking van begroting/budget en de advisering over inrichting en structuur van het comptabele systeem.

Economics (EC)
It is important that an aspiring professional accountant is able to describe the main aspects of the influence of economic growth and of governmental economic policy on the business environment of a company. It must be recognized in this respect that economic development is also determined by aspects such as innovation, education and entrepreneurship. Key aspects of the learning outcomes of Economics are identification of the influence and effects of macro-economic variables, country risks and risks related to the market type on the strategy and business operations of a company. Considering the steadily progressing globalization of the economy, it is also important to be able to explain the influence of international economic and political developments. All learning outcomes for Economics are at the introductory level and relate to the common body of knowledge of the theoretical part of the study programme.

Taxation (TAX)
Taxation plays an important role in many activities that the accountant is involved in. The aspiring professional accountant must be familiar with the most important aspects of corporation tax, value added tax, personal income tax, withholding taxes and formal taxation law, particularly directed at potential tax effects and risks. The aspiring professional accountant must be able to make tax calculations and to prepare tax returns. The learning outcomes also address the importance of tax strategy and the purpose of regulation. In that light, the aspiring professional accountant needs to be able to explain how the Tax Control Framework operates. Aside from Dutch tax law, knowledge of the main aspects of international and European tax law is needed, including the subject of transfer pricing. A special learning outcome addresses the ethical and legal issues of taxation.

Fiscaliteit is een profielvak in de oriëntatie 'Accountancy-MKB' omdat ondernemers bij fiscale vraagstukken vaak een beroep doen op de kennis en ervaring van de MKB-accountant. Diverse eindtermen zijn daarom in deze oriëntatie op verdiepend niveau geformuleerd. Daarnaast is een specifieke eindterm in deze oriëntatie het kunnen adviseren over fiscale strategie en fiscale vraagstukken. Ook in de praktijkopleiding van de MKB-accountant is een wezenlijke plaats ingeruimd voor Fiscaliteit.

Even though Taxation, or Tax Law, is often structured in the educational programme as a separate course, there are various connections with other courses. In particular we wish to mention tax assurance, tax audit, tax accounting, tax control and tax governance. Where possible, these subjects should be covered in an integrated way.

Conduct, Ethics and Decision-making (CED)
Aside from systems and processes, conduct (or behaviour) is becoming increasingly important in the context of the professional practice. This applies both to the practitioner's own conduct and to gaining insight into the conduct of the customer or client. The specific objective of Conduct, Ethics and Decision-making, a new subject area for the accountancy programme, is to provide insight into the principles and theories regarding professional and other conduct.

The learning outcomes for CED thus focus on relevant aspects of the psychology of personality and on the influence of situation and environment on personal conduct and decision-making. In that way the aspiring professional accountant is able to deal with difficult situations such as refusing to budge on issues of principle, setting limits and communicating about difficult subjects. Learning outcomes have also been formulated that relate to understanding team processes and leadership. Also the process – quite relevant for accountants – of forming professional opinions and decisions (including opinions on ethical issues) takes a central place in the learning outcomes.

The learning outcomes for CED do not differentiate by specialisation and find their practical application partly in other subject areas. It should be noted that the CED learning outcomes may, if preferred, be covered within other subject areas instead of in a separate course.

Law (RE)
In their professional practice, accountants are confronted with legal issues. Knowledge of and insight into the main aspects of law are therefore indispensable. The learning outcomes relate in a general sense to the principal aspects of the Dutch legal system and European law and of the differences between the main international judicial systems. The elements of law that every aspiring professional accountant must have specific knowledge of are in particular proprietary, property and contract law and business law, as well as bankruptcy, labour and social security law. For proprietary law and property and contract law, it is especially important to be able to be able to identify the legal consequences and risks of transactions and events. The learning outcomes for business law include, amongst others, the legal aspects of corporate governance.

In de oriëntatie 'Accountancy-MKB' schrijven de eindtermen vanwege de adviserende rol van de MKB-accountant een verdieping voor van het faillissementsrecht en het arbeids- en sociaal zekerheidsrecht, alsmede kennis inzake het personen- en familierecht, huwelijksvermogensrecht en erfrecht.

Statistics (STA)
Statistical methods are applied since many years in risk analysis, controls testing and substantive testing. The relevance for the accounting profession of greater use of statistics is growing. Accounting firms are therefore making substantial investments to be able to analyse large data volumes in more advanced ways to ensure efficient and effective audits. An integrated approach to statistics in the audit is necessary. An aspiring professional accountant must therefore be able to apply statistical methods and to form an opinion on the basis of relevant statistical analysis. All learning outcomes relate to the common body of knowledge of the theoretical part of the study programme. The practical application has gained a position in the subject area of Audit & Assurance.

4.3 Generic learning outcomes

The programme to become an aspiring professional accountant also includes the development and command of various generic learning outcomes. These learning outcomes describe a number of general capabilities and skills that are essential for the development of personality and for adequate application of the other professional learning outcomes, including personal conduct.

The generic learning outcomes selected are derived from the core competences and also based on the generic competences applied by IFAC, the Common Content Project, the Tuning Methodology, Certified Public Accountants (Canada and USA) and Chartered Accountants (UK). For each of the generic learning outcomes an indication is given as to whether these apply primarily for the theoretical or the practical part of the accountancy programme or both.

For the generic learning outcomes the required level of command is not indicated. The required level links up with the qualification levels of the Dublin Descriptors for higher education. For each of the generic learning outcomes of the practical training programme, there must be clear evidence that the trainee has achieved these.

Below is a listing of the generic learning outcomes that apply for all specialisations. For each learning outcome, an indication is given whether they apply for the theoretical programme (T), the practical training (P) or both (T+P).

Limits of expertise

1. The aspiring professional accountant is able to signal his/her personal boundaries and limits in the performance of an engagement, to involve experts where necessary, and to formulate a corresponding assignment (T+P).
2. The aspiring professional accountant is able to evaluate the findings of experts involved, to discuss these critically, and to involve these when forming an opinion (T+P).

Changes and developments in the subject area

3. The aspiring professional accountant is able to signal relevant current developments in the subject area on a timely basis, to recognise the consequences of these, and to involve these in his/her professional work (T+P).
4. The aspiring professional accountant is able to conduct discussions on accounting subjects with professional peers (T+P).

Research skills

5. The aspiring professional accountant is able to conduct solid practical research in a subject area that is relevant for the accountant, emanating in a report or paper at such level that it can be published, either in full or as a summary, in a professional or academic journal (T).
6. The aspiring professional accountant is able to identify relevant research, to evaluate the results critically, and to involve these when useful in the execution of engagements (T+P).

Analytical skills

7. The aspiring professional accountant is able to generate new information and ideas, to internalise these quickly, and to analyse and process them (T+P).
8. The aspiring professional accountant is able to dissect information with regard to complex professional situations, to recognise errors and weaknesses in the argumentation, and to draw conclusions through logical reasoning (T+P).
9. The aspiring professional accountant is able to signal and analyse problems (including recognition of causal and other relationships) in order to arrive at effective solutions (T+P).

Conflict management and negotiation skills

10. The aspiring professional accountant is able, in case of conflicts and negotiations, to assess interests and points of view in order to contribute to a result that is acceptable for the parties involved (T+P).

Organisational sensitivity

11. The aspiring professional accountant is able to understand the impact and consequences of decisions and behaviour of persons in an organisation and to take these into account in his/her actions (P).

Oral and written communication skills

12. The aspiring professional accountant is able to listen actively and with empathy and to apply effective interviewing techniques (T+P).
13. The aspiring professional accountant is able to communicate and present ideas, opinions and viewpoints with professional colleagues and non-experts, both orally and in writing, doing so in correct language and in a concise, understandable and convincing manner (T+P).

Project management

14. The aspiring professional accountant is able to plan, manage and control engagements and projects that involve various persons (P).

Relations management

15. The aspiring professional accountant is able to respond in a correct way to the needs of both internal and external clients in order to maintain a lasting and meaningful relationship (P).

Coaching and leadership

16. The aspiring professional accountant is able to motivate and stimulate employees to achieve their professional and personal goals through development of knowledge, competences and talents and by demonstrating exemplary behaviour (P).

Establishing priorities

17. The aspiring professional accountant is able to establish priorities and to plan his/her activities carefully, taking deadlines into account (P).

Teamwork

18. The aspiring professional accountant is able to cooperate in a collegiate manner in order to achieve a common goal (T+P).

Diversity

19. The aspiring professional accountant is able to engage in a respectful manner with persons with different talents and cultural backgrounds and customs (P).

Learning ability

20. The aspiring professional accountant is able to reflect on his/her personal experiences and those of colleagues, to discuss these individually or as a team and to learn from these (T+P).
21. The aspiring professional accountant is expected to continue to develop him/herself continuously, in the context of lifelong learning (P).

4.4 Learning outcomes by subject area and specialisation

4.4.1 The Assurance specialisation

Learning outcomes

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
A&A-1	to recount or, as appropriate, to describe and explain the **development history** of the profession and the supply and demand of assurance services, based on prevailing **theories**.	**B**	**C**		
A&A-2	to recognise the **expectations** of the client and of parties that use the engagement, to identify the **areas of tension** between the various stakeholders, to weigh the respective **interests** of clients and the general public, to reflect on these and to take these into consideration in reaching decisions.	**C**		**C**	
A&A-3	to summarise or, as appropriate, to assess the role of the accountant within the system of **corporate governance**, in particular the relationship with the various bodies charged with governance and with the relevant external supervisory authorities.	**B**	**C**		
A&A-4	to describe or, as appropriate, to comment critically on the **(inter)national institutional context** for the profession, consisting of relevant laws and regulations and of the role and responsibilities of the relevant actors, and to recognise the potential consequences of non-compliance under civil, disciplinary, administrative and criminal law.	**B**	**C**		
A&A-5a	to apply the prevailing professional regulations in the field of **ethics** and to defend the point of view decided on.	**C**			
A&A-5b	to reflect during the execution of professional and other tasks on the **ethical issues and dilemmas** involved and to come to reasoned decisions, with due consideration of prevailing professional regulations and with a duly professional and critical			**C**	

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	approach.				
A&A-6	to apply a **critical attitude** during the execution of professional and other tasks, characterized by an inquisitive attitude, alertness to circumstances that may indicate errors or fraud, and a critical assessment of information obtained in connection with the engagement.	**C**		**C**	
A&A-7.1	to describe or, as appropriate, to evaluate the system of **supervision and quality control** of the professional performance at professional and organisational level.	**B**	**C**		
A&A-7.2	to describe and apply the **quality control procedures** at **engagement level**, including the related **documentation requirements**.	**B**	**C**	**B**	**C**
A&A-8	to identify and to distinguish from each other the various **forms of professional practice** (including internal and operational auditors, government accountants, forensic accountants, IT auditors and financial professionals).	**B**			
A&A-9	to explain the **template for assurance engagements**, to apply it in a case, and to comment on it in a critical fashion.	**C**			
A&A-10	to express in words or, as appropriate, to apply the professional regulations governing **fraud and unusual transactions**.	**A**	**C**	**A**	**C**
A&A-11.1	to apply in an **annual accounts audit** the applicable professional regulations governing the process of **client and engagement (re)acceptance**.	**B**	**C**		**C**
A&A-11.2	to collect for an **annual accounts audit**, in accordance with the applicable professional regulations, sufficient knowledge of the entity involved and its environment, including its system of internal controls, in order to be able to describe and estimate the business, audit, inherent, internal control and detection **risks** and to establish a **materiality** level.	**B**	**C**		**C**
A&A-11.3	to describe and analyse for an **annual accounts audit**, in accordance with the applicable professional regulations, the impact of **information technology** on the entity (including ERP, cloud computing, big data, networking, privacy, social media,	**B**	**C**		**C**

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	and reporting software), including its processes, systems and governance, and to determine the consequences thereof for the work to be carried out by the auditor, including the methods and techniques to be applied for that purpose (such as audit software).				
A&A-11.4	to determine, on the basis of the risks identified, the activities to be carried for an **annual accounts audit**, to set these out in an audit programme and to carry these out so as to obtain sufficient and adequate **audit information**.	**B**	**C**		**C**
A&A-11.5a	to outline for an **annual accounts audit** what **data analysis** and/or **process mining** techniques are available and what **statistical hypothesis tests and estimation methods** can be applied during the performance of the engagement.	**A**			
A&A-11.5b	to make effective use, when performing an **annual accounts audit**, of the available methods and techniques, including **statistics, data analysis and/or process mining**.				**A**
A&A-11.6	to carry out the following **specific activities** in connection with an **annual accounts audit**, in accordance with the applicable professional regulations: - evaluation of transactions with related parties; - evaluation of events after the final date of the reporting period; - evaluation of the ability of the entity to continue as a going concern; - acting as group auditor or auditor of a component or business unit of the group; - using the work of internal auditors and experts; - evaluation of the directors' report; - evaluation of the extent to which the annual accounts have been prepared in accordance with the applicable reporting standards and are fairly stated.	**B**	**C**		**C**

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
A&A-11.7	to assess the findings resulting from an **annual accounts audit** on the basis of the work carried out, in order to form an **opinion** and to **report** on this both orally and in writing to the client and stakeholders.	**B**	**C**		**C**
A&A-11.8	based on the audit work carried out, to translate relevant points of attention into **improvement recommendations** for the organisation of the client and to **report** these orally and in writing to the client (including the bodies charged with governance).	**B**	**C**		**C**
A&A-12.1	for an **assurance engagement** other than an annual accounts audit, to apply the professional regulations governing the process of **client and engagement (re)acceptance**.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.2	for an **assurance engagement** other than an annual accounts audit, to collect, in accordance with the applicable professional regulations, relevant knowledge of the entity and its environment, and/or of the characteristics of the object being examined, in order to be able to describe and estimate the relevant **risks** of material errors.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.3	to **plan** and **execute** an **assurance engagement** other than an annual accounts audit in an effective and efficient way, in accordance with the applicable professional regulations, using all available methods and techniques (including data analysis, process mining and/or statistical hypothesis methods and estimation methods).	**B**	**C**		**C**
A&A-12.4	for an **assurance engagement** other than an annual accounts audit, to evaluate, in accordance with the applicable professional regulations, the findings in order to form an **opinion** or **conclusion** and to **report** these to the client.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.5	based on the assurance work performed, to translate relevant points of attention into **improvement recommendations** for the organisation of the client and to **report** these orally and in writing to the client (including the bodies charged with governance).	**B**	**C**		**C**

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
A&A-13	for **assurance-related engagements** (compilation engagements and engagements to perform agreed specific activities with regard to financial information), in accordance with the applicable professional regulations,: - to accept the engagement; - to collect relevant information regarding the entity and its environment and/or the object of the examination; - to signal relevant risks for the execution of the engagement; - to plan and execute the engagement in an effective and efficient manner, making use of all available methods and techniques; - to evaluate findings and to report on these to the client.	**B**			
A&A-14	for **other activities**, in particular **advisory engagements**, to apply the relevant knowledge and skills, in accordance with the applicable professional regulations, in connection with: - acceptance of the engagement; - signalling of relevant risks for the execution; - planning and execution of the engagement in an effective and efficient manner, making use of all available methods and techniques; - evaluation of findings and reporting on these to the client.	**A**			
FA-1	based on theory, to explain de **functions** that **external reporting** fulfils in the public domain, including as a rendering of account and in support of decisions.	**C**			
FA-2	to explain how shareholders and credit providers form their **opinion** regarding the **annual accounts** of a company in connection with economic decisions that they take.	**A**			
FA-3	to explain the role of the **institutional framework,** consisting of relevant laws and regulations and the responsibilities of relevant actors, in the realisation and application of the reporting on the basis of Dutch and IFRS reporting requirements.	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
FA-4	to apply and evaluate the **guiding principles** of **financial reporting**, including the accounting principles for the valuation of assets and liabilities and the determination of results, as set out in Dutch law and in the conceptual frameworks of the Dutch Accountants Standards Board and the IASB.	**C**		**C**	
FA-5	to thoroughly understand and apply the purpose and content of **value concepts** that are relevant for financial reporting, including concepts that arise from financing theory.	**C**			
FA-6	to evaluate the acceptability of the main **estimation elements** in financial reporting.	**C**		**C**	
FA-7	to evaluate the **notes** to the **annual accounts** for accuracy and adequacy, with due consideration of relevant laws and regulations.	**C**		**C**	
FA-8.1	to determine whether the annual accounts of a public or private limited company (NV or BV) have been prepared in accordance with the **standards** set out in **Dutch law** regarding **annual accounts** and the **Annual Reporting Guidelines** issued by the Dutch Accounting Standards Board for large and medium-sized legal entities.	**C**		**C**	
FA-8.2	to determine whether the annual accounts of a small company have been prepared in accordance with the **Annual Reporting Guidelines for small legal entities** or in accordance with the **basis for tax assessment**.	**A**			
FA-8.3	to determine whether the annual accounts of a listed company have been prepared in accordance with the applicable **International Financial Reporting Standards (IFRS)** of the International Accounting Standards Board (IASB).	**A**	**C**		**C**
FA-9	to reproduce the main elements of the **International Financial Reporting Standards for Small and Medium-Sized Enterprises** (IFRS-SME).	**A**			
FA-10	to explain the rules for **capital maintenance** and to evaluate whether these rules are correctly applied in the annual accounts of a public or private limited company.	**C**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
FA-11	to describe the requirements that apply for a public or limited company for the **preparation** and **publication** of **financial information** on the basis of the Dutch Civil Code.	**B**			
FA-12	to understand the **interrelationship** between the **balance sheet,** the **profit and loss account,** the **statement of consolidated result** and the **cash flow statement**.	**C**			
FA-13	in **special situations,** such as works in progress, lease contracts, pensions, option rewards, financial instruments, deferred taxes and acquisitions, to weigh the various alternatives with regard to the accounting for transactions and events and to give related advice.	**C**		**C**	
FA-14	to identify the objectives and consequences of the **annual accounts policy** of company management, such as earnings management and off-balance sheet financing, and to consider this when forming an opinion regarding the annual accounts.	**B**	**C**	**B**	**C**
FA-15	using ratio analysis, to **analyse** the **annual accounts** of a company in order to identify risks from the viewpoint of shareholders or credit providers, and to report on these to company management.	**B**			
FA-16	to explain the main elements of the specific issues regarding the financial reporting by **non-profit organisations** (such as foundations and societies).	**B**			
FA-17	to outline in what ways the **financial reporting of special business sectors**, including financial institutions, housing associations and government organisations differs from that of other sectors	**A**			
FA-18	to review the **directors' report**, including non-financial information, for accuracy and adequacy, with due consideration of relevant laws and regulations and of the information needs of stakeholders.	**C**			**C**
FA-19	to present an overview of the relevant norms for **integrated reporting** by organisations and the framework applying for this.	**A**	**B**		
ICAIS-1	to describe or, as appropriate, to evaluate the **principles, theories** and **models**	**B**	**C**		

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	that are needed for the execution of a risk analysis, the determination of information needs, the implementation of administrative processes, the design of the related internal control measures, the design and control of the management information structure, and the related IT requirements.				
ICAIS-2a	to implement and to evaluate a system of **risk management and control**, directed at the effectiveness and efficiency of the business operations, the reliability of the accounting records, and compliance with applicable laws and regulations, as well as to identify relevant internal control risks for the organization pertaining to these objectives (in particular internal control risks regarding financial information).	**C**			
ICAIS-2b	to either implement or to evaluate a system of **risk management and control**, directed at the effectiveness and efficiency of the business operations, the reliability of the accounting records, and compliance with applicable laws and regulations, as well as to identify relevant internal control risks for the organization pertaining to these objectives (in particular internal control risks regarding financial information).			**C**	
ICAIS-3	to conduct an analysis of the **information needs** of an organisation, which are necessary for the management and control of the organisation, for the related financial accounting, and for determination that the laws and regulations applying for the organisation are complied with.	**C**			
ICAIS-4	to evaluate to what extent the **management information** and **administrative processes** of an organisation result in reliable and relevant information for: - the management and control of the organization, including safeguarding of assets; - rendering account for the way the organisation is managed; - establishing that laws and regulations applying for the organisation are complied with.	**C**		**C**	

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
ICAIS-5a	to design and to evaluate a system of **preventive** and **detective internal control measures** for various processes and types of organisations, taking into account the specific features of the control environment such as culture, ethics, relevant laws and regulations and governance structure.	**C**			
ICAIS-5b	to either design or to evaluate a system of **preventive** and **detective internal control measures** for various processes and types of organisations, taking into account the specific features of the control environment such as culture, ethics, relevant laws and regulations and governance structure.			**C**	
ICAIS-6	to identify **informal control mechanisms** and to evaluate their effectiveness for various processes and types of organisations, taking into account the specific features of the control environment such as culture, ethics, relevant laws and regulations and governance structure.	**B**		**B**	
ICAIS-7	to identify and distinguish or, as appropriate, to evaluate the various **manifestations** within the **IT infrastructure,** the **IT application,** the **IT management** and the **IT strategy domain**.	**B**			
ICAIS-8	to signal or, as appropriate, to explain the consequences of **changes** in the **IT infrastructure**, the **IT applications**, the **IT management** and the **IT strategy** for the reliability of the financial accounting, for the effectiveness and efficiency of the business operations, and for compliance with relevant laws and regulations.	**A**			
ICAIS-9a	to design and to describe a comprehensive system of **IT controls** to mitigate risks (including the risk of cybercrime) with regard to the reliability of the financial accounting, the effectiveness and efficiency of the business operations, and compliance with relevant laws and regulations.	**B**			
ICAIS-9b	to either design or to describe a comprehensive system of **IT controls** to mitigate risks (including the risk of cybercrime) with regard to the reliability of financial reporting, the effectiveness and efficiency of the business operations, and compliance with relevant laws and regulations.			**B**	
ICAIS-10	to determine the suitability of the **analysis and reporting tools** (such as	**B**	**C**		

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	XBRL/SBR) used for management information and external reporting, as well as to evaluate and render advice regarding the reliability of the data provided.				
ICAIS-11	to describe the possibilities of modern **data analysis techniques** for the application of risk analysis, evaluation of the management information process, the administrative processes and the internal control system, and to apply these techniques effectively.	**B**		**B**	
ICAIS-12	to outline or, as appropriate, to discuss by means of **business process management** the effectiveness and efficiency of the business processes of an organisation.	**A**			
ICAIS-13	using appropriate **system development and analysis techniques**, to outline or, as appropriate, to design the contours of the information system of an organisation, with due consideration of requirements with regard to reliability, efficiency, compliance and governance.	**A**			
ICAIS-14	to **record** clearly and unambiguously the train of thought followed and the activities required in connection with the evaluation of the design, implementation and operation of an internal controls system.	**C**		**C**	
ICAIS-15	based on weaknesses signalled in the system of internal controls, to **render advice** on possible improvements.	**C**		**C**	
ICAIS-16	to report on the results of the evaluation of the system of internal controls, both internally and to outside parties, in the form of an 'in control statement' or otherwise.	**B**	**C**		
ICAIS-17	from the perspective of **corporate governance**, to describe or, as appropriate, to evaluate the operation of an internal controls system with regard to financial information and the possible risks and consequences.	**B**	**C**	**B**	**C**
ICAIS-18	in the context of internal controls, more specifically with regard to financial information, to discuss or, as appropriate, to give advice to management and the regulatory body on a system regarding the allocation of **tasks, responsibilities and powers**.	**B**	**C**		

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
ICAIS-19	to identify or, as appropriate, to comment critically on the impact of **business ethics,** as an element of the controls environment, on the operation of the system of internal controls with regard to financial information.	**B**	**C**	**B**	**C**
FIN-1	to apply the principal techniques in the field of **financial mathematics** to simple savings, lending and investment products (including a savings plan, a loan and an annuity mortgage), taking into account timing preference, compound interest and discount rates.	**B**			
FIN-2	to collect, evaluate and model relevant data for **investment analysis** purposes, using scenario analysis and discounting.	**B**			
FIN-3	to **determine** the **value** of an organisation or business unit, applying a traditional valuation technique that is appropriate to the situation.	**B**			
FIN-4	in connection with **investment decisions and valuation issues**, to determine the free cash flow and relevant cost of capital (on the basis of a capital asset or other academic pricing model) and/or generally accepted standards (such as the Build-Up method), and to choose – with proper substantiation – the right selection method (at least the payback period and the discounted cash flow) and valuation method.	**B**			
FIN-5	in connection with **asset management**, to recognize and balance the risks and returns of investment products.	**A**			
FIN-6	based on predictions regarding operations and cash flows, to analyse or, as appropriate, to advise on the interrelationship between **financing need, repayment capacity** and **dividend policy**.	**B**			
FIN-7	to prepare or, as appropriate, to evaluate a **financing proposal** after due consideration of various possible (hybrid) financing forms (shares, bonds, loans, leasing and factoring), taking into consideration the requirements of potential capital providers.	**B**			
FIN-8	to describe or, as appropriate, to evaluate a company's **working capital management,** in the form of stock, debtor and creditor management, and to advise on this.	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
FIN-9	to outline or, as appropriate, to evaluate the **financial position and strategy** of an organisation by, for example, scenario analysis and sensitivity analysis.	**A**			
FIN-10	to describe or, as appropriate, to evaluate the **pricing** of **financial instruments** that are offered on the financial markets.	**B**			
FIN-11	to identify the **financial risks** (credit, interest and currency risk) and to describe and evaluate the use of appropriate financial instruments in the context of the **control** of such risks.	**B**			
FIN-13	to characterise, from a financing perspective and on the basis of the most commonly applied theories in the field of corporate governance, the operation of the current **corporate governance structure** of a company, or, as appropriate, to issue an opinion on this.	**A**			
FIN-14	to indicate the major elements of how irrational behaviour can impact prices and financial decisions **(behavioural finance)**.	**A**			
MAC-1	to discuss or, as appropriate, to evaluate whether the management accounting and control system properly supports the introduction and achievement of a company's **strategy** and business model.	**B**			
MAC-2	to develop **financial and non-financial accounting measures** (including critical success factors and strategic variables) to support the decision-making process and to measure the effect of decisions.	**B**			
MAC-3	to identify **cost objects** and to collect, classify and analyse the related data in order to translate these to a cost model.	**C**			
MAC-4	to apply **cost models** to current and future activities in connection with decisions to be taken (cost, cost allocation) and to evaluate these in terms of economic and management performance.	**C**			
MAC-5	based on existing or alternative **performance measures**, to identify possible adjustments to the current strategy and business model of a company, or, as appropriate, to make relevant proposals.	**A**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
MAC-6	to describe the **performance measurement system** of an organisation, aimed at measuring the contributions by employees in relation to the business objectives.	**B**			
MAC-7	to develop or, as appropriate, to evaluate types of **budgets**, budgeting processes, evaluation processes and responsibility centres in correlation with each other, in support of the decision-making process.	**B**			
MAC-8	to measure, analyse and explain the differences between **budget and actuals**.	**C**			
SLO-1a	based on relevant concepts, models and the mission, vision and values formulated by the organisation, to comment on or, as appropriate, to evaluate **corporate strategy** on its **reality value**, taking into account such matters as market circumstances, social responsibility, sustainability issues, the potential of the company and the personal characteristics of the directors, and to report on this to the directors and the supervisory body.	**B**			
SLO-2	to evaluate whether the formulated **strategy** is in line with the **objective** of the **company**, the corporate interest and the financial possibilities, and to report on this to the directors and the supervisory body.	**B**			
SLO-3	to identify the uncertainties and **business risks** arising from the **strategy**, to evaluate the consequences for the achievement of company objectives, and to report on this to the directors and the supervisory body.	**B**	**C**		
SLO-4	to recognise whether the risk exists that **management** carries out its **tasks** in such a way that the corporate interest is not served and, if this is the case, to report on this.	**B**			
SLO-5	to recognise whether the risk exists that the **personality/ies** of the **director(s)** and the **style of leadership and decision-making** do not match with the nature, culture and phase of the company, its products, markets etc. and, if this is the case, to report on this.	**B**			
SLO-7	based on theoretical business insights, to form an opinion as to whether the design and implementation of the **internal and external organisation** of the company is effective and efficient and to report on this to the directors and the supervisory body.	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
SLO-9	to recognise or, as appropriate, to present arguments as to whether the conditions (policy, culture, instruments, etc.) in the organization contribute to the **motivation**, **development** and **loyalty** of **employees**.	**A**			
SLO-10	to recognise or, as appropriate, to present arguments as to whether the process of **allocation of assets** leads to efficient realisation of the longer-term objectives of the company.	**A**			
SLO-11	to analyse the **governance system** of a company in terms of policy, laws and regulations, and codes.	**B**			
BKK-1	to thoroughly understand the bookkeeping aspects of transactions and events and to process these into **journal entries**.	**C**			
BKK-3	to explain or, as appropriate, to evaluate and propose appropriate adjustments on the accounting aspects of **forecast and budget** and the realisation and analysis of variances in production and service companies.	**B**			
BKK-4	to describe or, as appropriate, to evaluate and advise on the presentation and structure of the (automated) accounting system for **commercial, production and service companies**.	**B**			
BKK-5	to carry out the automated accounting of **routine** and **non-routine transactions and events** of commercial, production and service companies, including with the use of existing taxonomies.	**B**			
BKK-6	to describe or, as appropriate, to evaluate and advise on the presentation and structure of the accounting for **consolidations** of groups and the accounting for valuation methods of **participating interests**.	**B**			
BKK-7	to describe or, as appropriate, to evaluate and advise on the presentation and structure of the differences between **annual accounts for commercial and tax purposes**.	**B**			
EC-1	to discuss the impact of **structural and business cycle policy** on economic development and the effects of this on business sectors and individual companies.	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
EC-2	to discuss the impact of **domestic and international monetary policy** on economic development and the effects of this on business sectors and individual companies.	**B**			
EC-3	to describe the impact of **macro-economic variables** on strategy and business operations, including import and export policy, of a company.	**B**			
EC-4	to describe the impact of **international economic and political developments** and of **globalisation** on the strategy and business operations of a company.	**B**			
EC-5	to describe the effects of the **type of market** on the strategy and business operations of a company.	**B**			
EC-6	to outline the key principles of **market operation** and of the consequent pricing on different market segments.	**A**			
EC-7	to explain the role of the **financial sector** in the economic system, including the main elements of regulation and oversight.	**A**			
TAX-1	to recognise the main elements of **corporation tax, value added tax, personal income tax, withholding tax** and **procedural tax law** in order to describe or, as appropriate, to evaluate the tax consequences and risks of transactions and events.	**B**			
TAX-2a	based on the laws and regulations governing profits from business activities (personal income tax), withholding tax, corporation tax and value added tax, to prepare tax **calculations** and to analyse **tax returns** or, as appropriate, to critically evaluate these.	**B**			
TAX-3a	based on the laws and regulations governing non-profit aspects of personal income tax, dividend tax, inheritance tax and gift tax, to prepare tax **calculations** and to analyse **tax returns**.	**A**			
TAX-4	to identify or, as appropriate, to discuss corporate **tax strategy,** including tax planning, tax avoidance and tax evasion.	**A**			
TAX-5	to describe the various forms of **monitoring** by the Tax and Customs Administration, the role that the tax advisor plays in **cooperative compliance** and the role of a **Tax Control Framework**.	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
TAX-8	to identify and describe issues regarding **international and European tax law**, including transfer pricing issues.	**A**			
TAX-9	to signal **ethical** and **legal issues** related to tax subjects, to balance the interests of the stakeholders involved, and to take professional action based on this.	**B**		**B**	
GEB-1	to express the basic principles and theories of **personality psychology**, including (a) cognitive (learning), motivational (intentional) and affective (sensitive) processes, and (b) automated (unconscious) and controlled (conscious) behaviour.	**A**			
GEB-2	to express the basic principles and theories of the situational and context determinability of **professional conduct**, minimally including (a) behaviourism, (b) situationism and (c) interactionism (including conformism and socialisation).	**A**			
GEB-3	to reflect on the **personality and situational causes** of one's personal behaviour, and to identify where one's strengths, weaknesses and opportunities for development lie.	**B**		**B**	
GEB-4a	to state the basic principles and theories of professional **team and collaboration processes**.	**A**			
GEB-4b	based on skills and insights into a work situation, to bear personal or joint responsibility for the direction of professional **team and collaboration processes**.			**B**	
GEB-5	to state the basic principles and theories of **ethics**.	**A**			
GEB-6a	to describe the theoretical approaches of **professional opinion and decision-making processes**, including the concepts of heuristics and biases, and to balance the related limitations and risks in a complex decision-making process.	**B**			
GEB-6b	to analyse one's personal **professional opinion and decision-making process** in order to learn from this.			**B**	
LAW-1	to render the main elements of the **Dutch legal system** and of **European law**, the way laws and regulations are enacted and the enforcement of laws and regulations by the Dutch government and by the EU in the form of jurisprudence and administrative enforcement.	**A**			
LAW-2	to identify the differences between the most important **international legal**	**A**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	systems.				
LAW-3	to identify the principal elements of **property law and contract law** in order to describe the legal consequences and risks of transactions and events and to report on this.	**B**			
LAW-4	to identify the principal elements of **company law** including: - the legal forms that are used for business activities; - the responsibilities, powers and liabilities of the various bodies of an entity; - Dutch and international developments in the field of corporate governance; - the legal aspects of IT; in order to describe the legal consequences of transactions and events for the company and to report on these.	**B**			
LAW-5	to identify the principal elements of **bankruptcy law** in order to describe the legal consequences of transactions and events for the enterprise or, as appropriate, to report on these.	**A**			
LAW-6	to identify the principal elements of **labour and social security law** in order to describe the legal consequences of transactions and events for the enterprise or, as appropriate, to report on these.	**A**			
STA-1	to describe and apply the various forms, both univariate (descriptive) and multivariate, of **hypothesis** tests and for conducting **estimates**.	**B**			
STA-2	to report independently in specific cases, based on the results of **samples**, on the percentage of errors in a population and to arrive at a well-considered judgement regarding the population.	**B**			
STA-3	to recognise the **risks** of unjustified approval or rejection of an item belonging to a population under review.	**A**			
STA-4	to instruct a third party to carry out **statistical analyses** and to interpret and discuss the results thereof.	**B**			
STA-5	to recognise the relevance of **big data** and to analyse large volumes of data using	**B**			

Nr.	Learning outcome for the programme with Assurance specialisation	Theory		Practice	
	The aspiring professional accountant is able	**Common Base of Knowledge**	**Assurance**	**Common Base of Practice**	**Assurance**
	software and **statistical methods and techniques**.				
STA-6	to recognise the possibilities of **manipulation** through the use of statistical methods.	**A**			

Legend:

- the use of the term 'as appropriate' in the description of a learning outcome refers to the difference in level of command between the Common Base of Knowledge and/or the specialisation(s);
- the numbering of the learning outcomes per subject area is not consecutive since not all learning outcomes apply for every specialisation.

Standard hours for learning outcomes of the theoretical programme
Applying the ECTS system, an estimate has been made, for each of the theoretical learning outcomes per subject area, of the minimally required number of study load hours to achieve command of the matter involved. Learning outcomes and study load hours are inextricably linked to each other. The study load hours indicate the scope of the learning activities, while the learning outcomes reflect the content of the learning activities. The ECTS credits provide guidance to teachers and students of the necessary or, as appropriate, required amount of learning activities needed to be able to achieve command of the learning outcomes. In that sense, the ECTS norm also represents a boundary for the learning outcomes to be achieved. In other words, the learning outcomes and study load hours must be in balance with each other.

The minimum study load for the learning outcomes of the theoretical part of the program with the Assurance specialization is as follows:

Subject area	**CBoK**	**Specialisation**	**Total**
Audit & Assurance	20	10	30
Financial Accounting	20	10	30
Internal Control & Accounting Information Systems	20	10	30
Core subject areas	*60*	*30*	*90*
Finance	16	0	16
Management Accounting & Control	18	0	18
Strategy, Leadership and Organisation	12	2	14
Economy-related subject areas	*46*	*2*	*48*
Bookkeeping	12	0	12
Economics	8	0	8
Taxation	14	0	14
Conduct, Ethics and Decision-making	8	0	8
Law	12	0	12
Statistics	8	0	8
Other subject areas	*62*	*0*	*62*
Total	***168***	***32***	**200**

It is important that the developers of the curriculum of the theoretical programme establish and record the average study load per study unit (course, module, learning unit) per period on the basis of traditional norms per learning activity, and that they compare this against the above ECTS norm. Also because of the possibility of introducing some variety in the educational programme, the actual study load may be somewhat lower for some subjects and somewhat higher for others compared to the standard presented. In the end it is up to CEA to assess whether the curricula prepared by the trainers and the related ECTS substantiation ensure that the learning outcomes will be achieved at the required level.

Standard hours for learning outcomes of the practical programme
For the learning outcomes of the practical programme a norm has likewise been formulated to give direction to the implementation of the activities by traineeship offices and trainees. Considering the nature of the practical programme, this norm includes, aside from a number of qualitative requirements, a minimum number of hours that trainees must spend on specific learning outcomes in order to grow to the level of aspiring professional accountant.

The standard hours for the learning outcomes of the practical part of the programme with the Assurance specialisation is as follows.

Types of activities	***Minimum hours norm***
Total number of hours of practical programme	3,000
Number of hours of prescribed activities	1,500
of which assurance activities: - audits of annual accounts - other assurance engagements	1,500 Minimum 75% Minimum 10%

The minimum number of hours in the practical programme to be spent on the learning outcomes for Audit & Assurance is 1,500 for this specialisation. Of this, the trainee must spend at least 1,125 hours (75% of 1,500) on annual audits and at least 150 hours (10% of 1,500) on other assurance engagements. The engagement must involve sufficient variety in type and complexity.

Further detailing of the above hours norm will be worked out by the Practical Programmes Board (in Dutch: *Raad voor de Praktijkopleidingen*). This board will also establish quality standards to be met by traineeship offices, trainee supervisors and activities.

4.4.2 De oriëntatie 'Accountancy-MKB'

Eindtermen

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
A&A-1	de **ontstaansgeschiedenis** van het beroep te verwoorden alsook de vraag naar en aanbod van assurancediensten vanuit gangbare **theorieën** te beschrijven respectievelijk te verklaren.	**B**			
A&A-2	de **verwachtingen** van de opdrachtgever en gebruikers van de opdracht te onderkennen, de **spanningsvelden** tussen de verschillende belanghebbenden te identificeren, de **belangen** van de opdrachtgevers en het publiek af te wegen, hierop te reflecteren en bij de besluitvorming te betrekken.	**C**		**C**	
A&A-3	de rol van de accountant binnen het systeem van **corporate governance** samen te vatten respectievelijk te beoordelen, in het bijzonder de relatie met de organen belast met governance en relevante externe toezichthouders.	**B**			
A&A-4	het **(inter)nationale institutioneel kader** voor de beroepsuitoefening, bestaande uit relevante wet- en regelgeving en de rol en verantwoordelijkheden van relevante actoren, te beschrijven respectievelijk kritisch te becommentariëren en de mogelijke civiel-, tucht-, bestuurs- en strafrechtelijke gevolgen van niet-naleving te onderkennen.	**B**			
A&A-5a	de vigerende beroepsreglementering op het gebied van **ethiek** toe te passen en de gekozen zienswijze te verdedigen.	**C**			
A&A-5b	bij de uitvoering van (beroeps)taken op **ethische vraagstukken en dilemma's** te reflecteren en zelfstandig te komen tot een gemotiveerde besluitvorming met inachtneming van vigerende beroepsreglementering en een professioneel kritische instelling.			**C**	

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
A&A-6	om bij het uitvoeren van (beroeps)taken een **kritische houding** aan te nemen, die onder meer wordt gekenmerkt door een onderzoekende instelling, het alert zijn op omstandigheden die kunnen duiden op fouten of fraude en een kritische evaluatie van ten behoeve van de opdracht verkregen informatie.	**C**		**C**	
A&A-7.1	het systeem van **toezicht en kwaliteitsbeheersing** van de beroepsuitoefening op beroeps- en organisatieniveau te beschrijven respectievelijk te evalueren.	**B**			
A&A-7.2	de **kwaliteitsbeheersingsprocedures** op **opdrachtniveau** te beschrijven en toe te passen, met inbegrip van de **documentatieverplichtingen**.	**B**		**B**	
A&A-8	de eigenheid van de verschillende **vormen van beroepsuitoefening** (zoals internal en operational auditors, overheidsaccountants, forensisch accountants, IT-auditors, financieel professionals) te onderkennen en van elkaar te onderscheiden.	**B**			
A&A-9	het **Stramien voor assurance-opdrachten** uit te leggen, in een casuspositie toe te passen en kritisch te becommentariëren.	**C**			
A&A-10	de beroepsreglementering ter zake van **fraude en ongebruikelijke transacties** te verwoorden respectievelijk toe te passen.	**A**	**C**	**A**	**C**
A&A-11.1	voor een **jaarrekeningcontrole** de van toepassing zijnde beroepsreglementering met betrekking tot het proces van **cliënt-/opdracht(her)acceptatie** toe te passen.	**B**			
A&A-11.2	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de relevante kennis van de entiteit en zijn omgeving, met inbegrip van haar interne beheersing, te verzamelen om vervolgens de bedrijfs-, accountantscontrole-, inherente-, interne beheersings- en detectie**risico's** te beschrijven en in te schatten en de **materialiteit** te bepalen.	**B**			
A&A-11.3	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de invloed van de **informatietechnologie** op de entiteit incl. haar processen, systemen en governance (waaronder ERP, cloud computing, big data, networking, privacy, social media, reporting software) te beschrijven en te analyseren alsmede de gevolgen te bepalen voor de door de accountant uit te voeren werkzaamheden, waaronder de daarbij te hanteren methoden en technieken (zoals	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	audit software).				
A&A-11.4	op basis van de geïdentificeerde risico's voor een **jaarrekeningcontrole** de werkzaamheden te bepalen, vast te leggen in een controleprogramma en uit te voeren teneinde voldoende en toereikende **controle-informatie** te verkrijgen.	**B**			
A&A-11.5a	bij de uitvoering van een **jaarrekeningcontrole** te schetsen welke **data-analyse** en/of **procesmining** technieken beschikbaar zijn en welke **statistische hypothesetoetsen en schattingsmethoden** kunnen worden toegepast bij de uitvoering van de opdracht.	**A**			
A&A-11.6	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de volgende **specifieke activiteiten** uit te voeren: - evalueren van transacties met verbonden partijen; - evalueren van gebeurtenissen na de einddatum van de verslagperiode; - evalueren van de continuïteit van de entiteit; - optreden als groepsaccountant respectievelijk als accountant van een groepsonderdeel; - gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors en deskundigen; - evalueren van het bestuursverslag; - evalueren in hoeverre de jaarrekening overeenkomstig de geldende verslaggevingsregels is opgemaakt en een getrouw beeld geeft.	**B**			
A&A-11.7	voor een **jaarrekeningcontrole**, op basis van de uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen te evalueren om te komen tot een **oordeel** en hierover mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan opdrachtgever en stakeholders.	**B**			
A&A-11.8	naar aanleiding van zijn controlewerkzaamheden relevante aandachtspunten te vertalen naar **verbeterpunten** voor de organisatie van de opdrachtgever en deze mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan de opdrachtgever (inclusief de organen belast met governance).	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
A&A-12.1	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, de van toepassing zijnde beroepsreglementering m.b.t. het proces van **cliënt-/opdracht(her)aanvaarding** toe te passen.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.2	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering de relevante kennis van de huishouding en zijn omgeving respectievelijk de kenmerken van het object van onderzoek te verzamelen om vervolgens de relevante **risico's** op afwijkingen van materieel belang te beschrijven en in te schatten.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.3	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering, met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken (incl. data-analyse, procesmining en/of statistische hypothesetoetsen en schattingsmethoden) de opdracht op effectieve en efficiënte wijze te **plannen** en **uit te voeren**.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.4	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de bevindingen te evalueren om te komen tot een **oordeel** of **conclusie** en deze te **rapporteren** aan de opdrachtgever.	**B**	**C**		**C**
A&A-12.5	naar aanleiding van zijn assurancewerkzaamheden relevante aandachtspunten te vertalen naar **verbeterpunten** voor de organisatie van de opdrachtgever en deze mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan de opdrachtgever (inclusief de organen belast met governance).	**B**	**C**		**C**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
A&A-13	voor **aan assurance verwante opdrachten** (samenstelopdrachten en opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie), in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering: - de opdracht te aanvaarden; - de relevante kennis van de huishouding en zijn omgeving respectievelijk het object van onderzoek te verzamelen; - relevante risico's voor de uitvoering van de opdracht te signaleren; - met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken de opdracht op effectieve en efficiënte wijze te plannen en uit te voeren; - de bevindingen te evalueren en hierover te rapporteren aan de opdrachtgever.	**B**	**C**		**C**
A&A-14	voor **overige werkzaamheden**, in het bijzonder **adviesopdrachten**, de relevante kennis en vaardigheden te hanteren om, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering: - de opdracht te aanvaarden; - de relevante risico's voor de uitvoering te signaleren; - met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken de opdracht op effectieve en efficiënte wijze in te richten en uit te voeren; - de bevindingen te evalueren en hierover te rapporteren aan de opdrachtgever.	**A**	**C**		**C**
FA-1	vanuit de theorie de **functies** te verklaren die de **externe verslaggeving** in het maatschappelijk verkeer vervult, waaronder het afleggen van verantwoording en het ondersteunen van beslissingen.	**C**			
FA-2	uit te leggen op welke wijze aandeelhouders en kredietverschaffers hun **oordeel** vormen over de **jaarrekening** van een onderneming ten behoeve van het nemen	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	van beslissingen van economische aard.				
FA-3	beschrijven welke rol het **institutioneel kader,** bestaande uit relevante wet- en regelgeving en de rol en verantwoordelijkheden van relevante actoren, heeft bij de totstandkoming en toepassing van de verslaggeving op basis van de Nederlandse verslaggevingsvoorschriften en IFRS.	**B**			
FA-4	de **uitgangspunten** van de **financiële verslaggeving** toe te passen en te beoordelen, waaronder de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voor de onderscheiden posten van de balans en winst- en verliesrekening, zoals neergelegd in de Nederlandse wetgeving en de conceptuele raamwerken van de RJ en IASB.	**C**		**C**	
FA-5	de doelstelling en inhoud van de voor de financiële verslaggeving relevante **waardebegrippen**, waaronder begrippen die voortkomen uit de financieringstheorie, te doorgronden en toe te passen.	**C**			
FA-6	de aanvaardbaarheid van de belangrijkste **schattingselementen** in de financiële verslaggeving te beoordelen.	**C**		**C**	
FA-7	de **toelichting** als onderdeel van de **jaarrekening** te beoordelen op juistheid en toereikendheid met inachtneming van de wet- en regelgeving.	**C**		**C**	
FA-8.1	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een naamloze of besloten vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de **normen** zoals deze zijn begrepen in de **Nederlandse wetgeving** inzake de **jaarrekening** en de **Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving** van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) voor grote en middelgrote rechtspersonen.	**C**		**C**	
FA-8.2	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een kleine vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de **Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen (RJk)** dan wel in overeenstemming met **fiscale grondslagen**.	**A**	**C**		**C**
FA-8.3	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een beursgenoteerde vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de van toepassing zijnde **International Financial Reporting Standards (IFRS)** van de International Accounting Standards	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	Board (IASB).				
FA-9	de hoofdlijnen van de **International Financial Reporting Standards voor Small and Medium-Sized Entities** (IFRS-SME) weer te geven.	**A**			
FA-10	de regels van **kapitaalbescherming** uit te leggen en te beoordelen of deze regels op de juiste wijze zijn toegepast in een jaarrekening van een naamloze en besloten vennootschap.	**C**			
FA-11	de eisen te beschrijven die voor een naamloze en besloten vennootschap van toepassing zijn bij het **opmaken** en **openbaar maken** van **financiële informatie** op basis van het Burgerlijk Wetboek.	**B**			
FA-12	de onderlinge **samenhang** tussen de **balans,** de **winst- en verliesrekening,** het **overzicht totaalresultaat** en het **kasstroomoverzicht** te doorgronden.	**C**			
FA-13	om in **bijzondere situaties** zoals onderhanden projecten, leasecontracten, pensioenen, optiebeloningen, financiële instrumenten, latente belastingen en overnames, verschillende alternatieven m.b.t. de verantwoording van transacties en gebeurtenissen af te wegen en hierover te adviseren.	**C**		**C**	
FA-14	de doelstellingen en gevolgen van het **jaarrekeningenbeleid** van de ondernemingsleiding zoals earnings management en off balance financiering te benoemen en te betrekken in de oordeelsvorming over de jaarverslaggeving.	**B**		**B**	
FA-15	met gebruikmaking van ratio-analyse een **jaarrekening** te **analyseren** om risico's vanuit het gezichtspunt van een aandeelhouder of kredietverschaffer te benoemen en daarover te rapporteren aan de ondernemingsleiding.	**B**			
FA-16	op hoofdlijnen uit te leggen wat de specifieke vraagstukken zijn inzake financiële verantwoording voor **organisaties zonder winstoogmerk** (zoals stichtingen en verenigingen).	**B**			
FA-17	te schetsen wat de **financiële verantwoording van bijzondere bedrijfstakken**, waaronder financiële instellingen, woningcorporaties en overheidsorganisaties, onderscheidt van die van andere ondernemingen.	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
FA-18	het **bestuursverslag**, waaronder niet-financiële informatie, te beoordelen op juistheid en toereikendheid met inachtneming van wet- en regelgeving en in het licht van de informatiebehoeften van stakeholders.	**C**			
FA-19	een overzicht te geven van de relevante normen voor **geïntegreerde verslaggeving** van organisaties en het daarvoor geldende raamwerk.	**A**			
ICAIS-1	de **grondslagen,** de **theorieën** en de **modellen** die nodig zijn voor het uitvoeren van de risicoanalyse, het bepalen van de informatiebehoefte, het inrichten van de administratieve processen, het ontwerpen van de daarbij behorende interne beheersingsmaatregelen, het ontwerpen en beheren van de bestuurlijke informatieverzorging, alsmede de daarmee samenhangende IT, te beschrijven respectievelijk te beoordelen.	**B**			
ICAIS-2a	een systeem van **risicomanagement- en beheersing**, gericht op de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering, de betrouwbaarheid van de verslaggeving en het voldoen aan wet- en regelgeving, in te richten <u>en</u> te evalueren alsmede vanuit deze doelstellingen voor de organisatie relevante interne beheersingsrisico's (in het bijzonder interne controle risico's m.b.t. financiële informatie) te benoemen.	**C**			
ICAIS-2b	een systeem van **risicomanagement- en beheersing**, gericht op de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering, de betrouwbaarheid van de verslaggeving en het voldoen aan wet- en regelgeving, in te richten <u>dan wel</u> te evalueren alsmede vanuit deze doelstellingen voor de organisatie relevante interne beheersingsrisico's (in het bijzonder interne controle risico's m.b.t. financiële informatie) te benoemen.			**C**	
ICAIS-3	een analyse van de **informatiebehoeften** van een organisatie uit te voeren, die noodzakelijk is voor het besturen en beheersen van de organisatie, het afleggen van verantwoording daarover en om vast te stellen dat is voldaan aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving.	**C**			**C**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
ICAIS-4	te beoordelen in welke mate de **bestuurlijke** i**nformatieverzorging** en de **administratieve processen** van een organisatie voorzien in betrouwbare en relevante informatie voor: - het besturen en beheersen van de organisatie waaronder het uitoefenen van bewaringscontrole; - het afleggen van verantwoording; - het vaststellen dat voldaan is aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving (compliance).	**C**		**C**	
ICAIS-5a	een systeem van **preventieve** en **repressieve interne beheersingsmaatregelen** te ontwerpen <u>en</u> te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.	**C**			
ICAIS-5b	een systeem van **preventieve** en **repressieve interne beheersingsmaatregelen** te ontwerpen <u>dan wel</u> te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.			**C**	
ICAIS-6	**informele beheersingsmechanismen** te identificeren en hun effectiviteit te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.	**B**		**B**	
ICAIS-7	de **verschijningsvormen** binnen het **IT-infrastructuur-, IT-applicatie-, IT-management- en het IT-strategiedomein** te benoemen, te onderscheiden, respectievelijk te beoordelen.	**B**	**C**		
ICAIS-8	de gevolgen van **veranderingen** in de **IT-infrastructuur**, de **IT-applicaties**, het **IT-management** en de **IT-strategie**, voor de betrouwbaarheid van de verslaggeving, voor de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en voor de naleving van relevante wet- en regelgeving, te signaleren respectievelijk uit te	**A**	**B**		

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	leggen.				
ICAIS-9a	een sluitend geheel van **IT-controls** te ontwerpen <u>en</u> te beschrijven om risico's (waaronder het risico van cybercrime) op het terrein van de betrouwbaarheid van de verslaggeving, de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en de naleving van relevante wet- en regelgeving te mitigeren.	**B**			
ICAIS-9b	een sluitend geheel van **IT-controls** te ontwerpen <u>dan wel</u> te beschrijven om risico's (waaronder het risico van cybercrime) op het terrein van de betrouwbaarheid van de verslaggeving, de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en de naleving van relevante wet- en regelgeving te mitigeren.			**B**	
ICAIS-10	de geschiktheid te bepalen van de voor de managementinformatie en externe verslaggeving gehanteerde **analyse- en rapportagetools** (zoals XBRL/SBR), alsmede de betrouwbaarheid van de opgeleverde gegevens te beoordelen en hierover te adviseren.	**B**	**C**		
ICAIS-11	de mogelijkheden van moderne **data-analysetechnieken** bij het toepassen van de risicoanalyse, het beoordelen van bestuurlijke informatieverzorging, de administratieve processen en het systeem van interne beheersing te beschrijven en deze technieken effectief te hanteren.	**B**		**B**	
ICAIS-12	door middel van **business process management** de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsprocessen van een organisatie te schetsen respectievelijk te bediscussiëren.	**A**			
ICAIS-13	aan de hand van geëigende **systeemontwikkelings- en analysetechnieken,** rekening houdend met de eisen op het gebied van betrouwbaarheid, efficiency, compliance en governance, het ontwerp van een informatiesysteem van een organisatie te schetsen respectievelijk te ontwerpen.	**A**	**B**		
ICAIS-14	helder en eenduidig de gevolgde gedachtegang en de verrichte werkzaamheden bij het beoordelen van opzet, bestaan en werking van het systeem van interne beheersing **vast** te **leggen**.	**C**		**C**	

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
ICAIS-15	naar aanleiding van gesignaleerde onvolkomenheden in het systeem van interne beheersing te **adviseren** over mogelijke verbeteringen.	**C**		**C**	
ICAIS-16	de uitkomsten van de evaluatie van het systeem van interne beheersing, intern en extern te kunnen **rapporteren**, al dan niet in de vorm van een 'in control statement'.	**B**			
ICAIS-17	vanuit het perspectief van **corporate governance** de werking van het systeem van interne controle met betrekking tot financiële informatie en de eventuele risico's en gevolgen te beschrijven respectievelijk te evalueren.	**B**		**B**	
ICAIS-18	in het kader van interne beheersing, en meer specifiek de interne controle m.b.t. financiële informatie, een ontwerp aangaande de toewijzing van **taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden** te bediscussiëren respectievelijk hierover te adviseren aan bestuur en toezichthoudend orgaan.	**B**			
ICAIS-19	de invloed van **bedrijfsethiek,** als element van de beheersingsomgeving, op de werking van het systeem van interne controle m.b.t. financiële informatie te kunnen benoemen respectievelijk kritisch te becommentariëren.	**B**		**B**	
FIN-1	de belangrijkste technieken op het terrein van **financiële rekenkunde** (rekening houdend met tijdvoorkeur, samengestelde interest, enkelvoudige interest en disconto) toe te passen op eenvoudige financiële spaar, leen- en beleggingsproducten (waaronder een spaarplan, een lening en een annuïtaire hypotheek).	**B**	**C**		
FIN-2	ten behoeve van een **investeringsanalyse** relevante data te verzamelen, te beoordelen en vervolgens te modelleren gebruik makend van scenario-analyse en discontering.	**B**			**B**
FIN-3	de **waarde** van een organisatie dan wel een bedrijfsonderdeel te **bepalen** gebruikmakend van een gangbare op de situatie toegesneden waarderingsmethodiek.	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
FIN-4	ten behoeve van **investeringsbeslissingen en waarderingsvraagstukken** de toekomstige vrije kasstromen en de relevante vermogenskostenvoet op basis van wetenschappelijke modellen (CAPM) en/of algemeen geaccepteerde normen (zoals de Build-up methode) te bepalen alsook – onderbouwd - de juiste selectiemethode (minstens de terugverdienperiode en NCW (DCF)) en waarderingsmethodiek te kiezen.	**B**			
FIN-5	ten behoeve van **vermogensbeheer** het risico en het rendement van beleggingsproducten te onderkennen respectievelijk te af te wegen.	**A**	**B**		
FIN-6	op basis van voorspellingen over de exploitatie en kasstromen de **financieringsbehoefte**, de **aflossingscapaciteit** en het **dividendbeleid** in onderlinge samenhang te analyseren respectievelijk hierover te adviseren.	**B**			**B**
FIN-7	een **financieringsvoorstel** te doen respectievelijk te beoordelen na afweging van verschillende mogelijke (hybride) financieringsvormen (aandelen, obligaties, leningen, leasing en factoring), rekening houdend met de eisen van potentiële vermogensverschaffers.	**B**	**C**		**C**
FIN-8	het **werkkapitaalbeheer,** in de vorm van voorraad-, debiteuren- en crediteurenbeheer, te beschrijven respectievelijk te beoordelen en hierover te adviseren.	**B**	**C**		**C**
FIN-9	de **financiële positie en strategie** van een organisatie te schetsen respectievelijk te beoordelen door middel van bijvoorbeeld scenarioanalyse en gevoeligheidsanalyse.	**A**	**B**		**B**
FIN-10	de **prijsvorming** van **financiële instrumenten** die op financiële markten worden aangeboden te beschrijven respectievelijk te beoordelen.	**B**			
FIN-11	de **financiële risico's** (krediet-, rente- en valutarisico) te identificeren en het gebruik van geschikte financiële instrumenten in het kader van de **beheersing** van deze risico's te beschrijven en te beoordelen.	**B**			**B**
FIN-12	de opzet en werking van (het proces van) **treasury management** te beschrijven en/of te analyseren.		**B**		**B**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
FIN-13	vanuit financieringsperspectief op basis van de meest gangbare theorieën op het gebied van corporate governance de werking van de huidige **corporate governance structuur** van een onderneming te typeren respectievelijk hierover een oordeel te geven.	**A**			
FIN-14	op hoofdlijnen aan te geven hoe irrationeel gedrag van invloed kan zijn op prijzen en financiële beslissingen **(behavioural finance)**.	**A**			
MAC-1	te beargumenteren respectievelijk te beoordelen of het Management Accounting & Control systeem de invoering en de realisatie van de **strategie** en het bedrijfsmodel ondersteunt.	**B**			
MAC-2	**financiële en niet-financiële accountingmaatstaven** (waaronder kritieke succesfactoren en strategische variabelen) te ontwikkelen om besluitvorming te ondersteunen en het effect van beslissingen te meten.	**B**			**B**
MAC-3	**kostenobjecten** te identificeren, de daarbij behorende data te verzamelen, rangschikken en analyseren om deze te vertalen in een kostenmodel.	**C**			**B**
MAC-4	**kostenmodellen** toe te passen op huidige en toekomstige activiteiten ten einde beslissingen te nemen (kostprijs, kostentoerekening) en deze te evalueren in termen van de economische en management prestaties.	**C**			**B**
MAC-5	op basis van de bestaande of alternatieve **prestatiemaatstaven** mogelijke aanpassingen in de huidige strategie en het bedrijfsmodel van de onderneming te identificeren respectievelijk hiervoor voorstellen te formuleren.	**A**			
MAC-6	een **prestatiemeetsysteem** van een organisatie te beschrijven gericht op het meten van de bijdrage van de medewerker in relatie tot de bedrijfsdoelen.	**B**			
MAC-7	typen **budgetten**, budgetteringsprocessen, evaluatieprocessen en verantwoordelijkheidscentra in samenhang te ontwikkelen respectievelijk te beoordelen om besluitvorming te ondersteunen.	**B**			
MAC-8	het verschil tussen **budget en realisatie** te meten, te analyseren en te verklaren.	**C**			**B**
MAC-9	met behulp van moderne **data-analysetechnieken** beslisinformatie uit verschillende bronnen samen te stellen.		**B**		

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
SLO-1a	op basis van relevante concepten, modellen en door de organisatie geformuleerde missie, visie en waarden de **ondernemingsstrategie** te becommentariëren respectievelijk te beoordelen op **realiteitswaarde** rekening houdend met zaken als marktomstandigheden, maatschappelijke verantwoordelijkheid, duurzaamheid, de potentie van de onderneming en de persoonlijkheidskenmerken van de bestuurder en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**	**C**		
SLO-1b	te beoordelen of het **business model** van de onderneming aansluit op de geformuleerde missie, visie, waarden en **ondernemingsstrategie** en over de bevindingen te rapporteren.				**B**
SLO-2	te beoordelen of een geformuleerde **strategie** strookt met het **doel** van de **vennootschap**, het vennootschappelijk belang en de financiële mogelijkheden en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**			
SLO-3	uit de **strategie** voortvloeiende onzekerheden en **bedrijfsrisico's** te identificeren, de gevolgen voor het behalen van de ondernemingsdoelstellingen te evalueren en hierover te rapporteren aan bestuur en toezichthoudend orgaan.	**B**			**B**
SLO-4	te onderkennen of het risico bestaat dat het **bestuur** zijn **taken** zodanig uitvoert dat het ondernemingsbelang niet wordt gediend en indien hier sprake van is hierover te rapporteren.	**B**			**B**
SLO-5	te onderkennen of het risico bestaat dat de **persoonlijkheid** van de **bestuurder(s)** en de **stijl van leidinggeven en besluitvorming** niet passen bij de aard, cultuur en fase van de onderneming, haar producten, markten e.d. en indien hier sprake van is hierover te rapporteren.	**B**			**B**
SLO-6	op hoofdlijnen te formuleren hoe prestaties gedurende de levensloop van de onderneming kunnen worden versterkt door **innovatie** en goed **ondernemerschap**.		**A**		
SLO-7	op basis van bedrijfswetenschappelijke theoretische inzichten een oordeel te vormen of het ontwerp en de uitvoering van de **interne en externe organisatie** van de onderneming effectief en efficiënt is en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**			**B**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
SLO-8	te verwoorden op welke wijze organisaties in een **veranderende omgeving** hun doelen en resultaten kunnen bereiken, hoe **veranderprocessen** hieraan bijdragen, gebruik makend van bijvoorbeeld organisatiediagnose en sterkte-zwakte analyse, rekening houdend met organisatiecultuur en (mogelijke) weerstand tegen verandering.		**A**		
SLO-9	te onderkennen, respectievelijk te beargumenteren of de condities (beleid, cultuur, instrumentarium e.d.) in de organisatie bijdragen aan de **motivatie**, **ontwikkeling** en **binding** van **medewerkers**.	**A**	**B**		
SLO-10	te onderkennen, respectievelijk te beargumenteren of het proces van **toewijzing van middelen** leidt tot het op efficiënte wijze realiseren van de langere termijn doelstelling van de onderneming.	**A**	**B**		
SLO-11	het **governancesysteem** van een onderneming te analyseren aan de hand van beleid, wet- en regelgeving en codes.	**B**			**B**
BKH-1	de comptabele aspecten van transacties en gebeurtenissen te doorgronden en te vertalen in **journaalposten**.	**C**			**C**
BKH-2	om te adviseren over de comptabele verwerking van **bijzondere transacties en gebeurtenissen** zoals onderhanden projecten, leasecontracten, pensioenen, optiebeloningen, financiële instrumenten en overnames.		**C**		**C**
BKH-3	de comptabele verwerking van **begroting/budget**, realisatie en analyse van verschillen bij productie- en dienstverlenende bedrijven uit te leggen respectievelijk te beoordelen en correcties voor te stellen.	**B**	**C**		
BKH-4	de inrichting en structuur van het (geautomatiseerde) comptabele systeem van **handels-, productie- en dienstverlenende bedrijven** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.	**B**	**C**		**C**
BKH-5	de geautomatiseerde comptabele verwerking van **routinematige** en **niet-routinematige transacties en gebeurtenissen** van handels-, productie- en dienstverlenende bedrijven uit te voeren mede met behulp van actuele taxonomieën.	**B**			**B**
BKH-6	de inrichting en structuur van de (geautomatiseerde) comptabele verwerking van	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	consolidaties van concerns en de comptabele verwerking van waarderingsmethoden van **deelnemingen** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.				
BKH-7	de inrichting en structuur van de comptabele verwerking van de verschillen tussen **commerciële en fiscale jaarrekeningen** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.	**B**	**C**		
BKH-8	met behulp van een **rapportgenerator** een (geconsolideerde) jaarrekening samen te stellen.		**C**		**C**
EC-1	de invloed van het **structuur- en conjunctuurbeleid** op de economische ontwikkeling te beschrijven en de gevolgen hiervan op sectoren en ondernemingen te bediscussiëren.	**B**			
EC-2	de invloed van **(internationaal) monetair beleid** op de economische ontwikkeling te beschrijven en de gevolgen hiervan op sectoren en ondernemingen te bediscussiëren.	**B**			
EC-3	de invloed van **macro-economische variabelen** op de strategie en bedrijfsvoering, waaronder het import- en exportbeleid, van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-4	de invloed van **internationaal economische en politieke ontwikkelingen** en **globalisering** op de strategie en bedrijfsvoering van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-5	de gevolgen van de **marktvorm** op de strategie en de bedrijfsvoering van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-6	de belangrijkste principes van **marktwerking** en de daaruit resulterende prijsvorming op verschillende deelmarkten te schetsen.	**A**			
EC-7	de rol van de **financiële sector** in het economisch bestel, inclusief de hoofdlijnen van regulering en toezicht, te verwoorden.	**A**			
FISC-1	de belangrijkste elementen van de **vennootschapsbelasting**, **omzetbelasting**, **inkomstenbelasting**, **loonheffingen** en **formeel belastingrecht** te onderkennen teneinde de fiscale gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen te beschrijven	**B**	**C**		

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	respectievelijk te beoordelen.				
FISC-2a	op basis van de wet- en regelgeving inzake winst uit onderneming (inkomstenbelasting), loonheffing, vennootschapsbelasting, omzetbelasting, fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** te analyseren respectievelijk kritisch te becommentariëren.	**B**	**C**		
FISC-2b	op basis van de wet- en regelgeving inzake winst uit onderneming (inkomstenbelasting), loonheffing, vennootschapsbelasting, omzetbelasting, fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** op te stellen.				**B**
FISC-3a	op basis van de wet- en regelgeving inzake niet-winstaspecten van inkomstenbelasting, dividendbelasting en erf- en schenkbelasting fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** te analyseren.	**A**	**B**		
FISC-3b	op basis van de wet- en regelgeving inzake niet-winstaspecten van inkomstenbelasting, dividendbelasting en erf- en schenkbelasting, fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** op te stellen.				**B**
FISC-4	de **fiscale strategie,** waaronder belastingplanning, belastingontwijking en belastingontduiking, van de onderneming te identificeren respectievelijk te bediscussiëren.	**A**	**B**		
FISC-5	de verschillende vormen van **toezicht** door de belastingdienst, de rol die de fiscaal dienstverlener speelt bij **'cooperative compliance'** en de functie van een **Tax Control Framework** te beschrijven.	**B**			
FISC-6	te **adviseren** over **fiscale vraagstukken** m.b.t. vennootschapsbelasting, omzetbelasting, inkomstenbelasting, loonheffing, dividendbelasting en successierecht.		**B**		**B**
FISC-7	de **(fiscale) consequenties** van de **financiële situatie** in elke levensloopfase te inventariseren respectievelijk de ondernemer te adviseren over het opstellen van een **financieel plan**.		**B**		**B**
FISC-8	vraagstukken inzake **internationaal en Europees belastingrecht**, waaronder ook de transfer pricing-problematiek, te identificeren en te verwoorden.	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
FISC-9	bij fiscale vraagstukken **ethische** en **juridische kwesties** te signaleren, de belangen van de betrokken stakeholders daarbij af te wegen en op grond daarvan professioneel te handelen.	**B**		**B**	
GEB-1	de basisbeginselen en -theorieën van de **persoonlijkheidspsychologie** te verwoorden, waaronder (a) cognitieve (leer-), motivationele (wils-) en affectieve (gevoels-)processen, en (b) geautomatiseerd (onbewust) en gecontroleerd (bewust) gedrag.	**A**			
GEB-2	de basisbeginselen en -theorieën van de situatie- en contextbepaaldheid van **professioneel gedrag** te verwoorden waaronder in ieder geval (a) behaviorisme (b) situationisme en (c) interactionisme (inclusief conformisme en socialisatie).	**A**			
GEB-3	te reflecteren ten aanzien van **persoons- en situatieoorzaken** van (eigen) professionele gedrag, en daarbij te benoemen waar sterktes, valkuilen en ontwikkelpunten liggen.	**B**		**B**	
GEB-4a	de basisbeginselen en theorieën van professionele **team- en samenwerkingsprocessen** te verwoorden.	**A**			
GEB-4b	op basis van verworven vaardigheden en inzichten in een werksituatie (mede)verantwoordelijkheid te dragen voor het aansturen van professionele **team- en samenwerkingsprocessen**.			**B**	
GEB-5	de basisbeginselen en -theorieën van de **ethiek** te verwoorden.	**A**			
GEB-6a	de theoretische benaderingen van processen van **professionele oordeels- en besluitvorming**, waaronder de concepten van heuristieken en biases, te beschrijven en de beperkingen en risico's hiervan in een complex besluitvormingsproces af te wegen.	**B**			
GEB-6b	het eigen **professionele oordeels- en besluitvormingsproces** te analyseren met als doel om hiervan te leren.			**B**	
RE-1	de hoofdlijnen weer te geven van het **Nederlands rechtsysteem** en het **EU-recht** en de wijze van totstandkoming van wet- en regelgeving en de handhaving van wet- en regelgeving door de overheid/EU in de vorm van rechtspraak en bestuurlijke	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
	handhaving.				
RE-2	de verschillen tussen de belangrijkste **internationale juridische systemen** aan te geven.	**A**			
RE-3	de belangrijkste elementen van het **vermogens-, goederen- en verbintenissenrecht** te onderkennen ten einde de juridische gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen te beschrijven en hierover te rapporteren.	**B**			
RE-4	de belangrijkste elementen van het **ondernemingsrecht** te onderkennen waaronder: - rechtsvormen waarin ondernemingen gedreven worden; - de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en aansprakelijkheden van de organen van de entiteit; - de (inter)nationale ontwikkelingen op het terrein van corporate governance; - de juridische aspecten van IT; teneinde de juridische gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven en hierover te rapporteren.	**B**			
RE-5	de belangrijkste elementen van het **faillissementsrecht** te onderkennen teneinde de juridische gevolgen van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven respectievelijk hierover te rapporteren.	**A**	**B**		
RE-6	de belangrijkste elementen van het **arbeids- en sociaal zekerheidsrecht** te onderkennen teneinde de juridische gevolgen van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven respectievelijk hierover te rapporteren.	**A**	**B**		**B**
RE-7	een natuurlijk persoon te adviseren over de belangrijkste financiële gevolgen die voortvloeien uit het **personen- en familierecht, huwelijksvermogensrecht** en **erfrecht**.		**B**		**B**
STA-1	verschillende, zowel univariate (beschrijvende) als multivariate, vormen van toetsen van **hypothesen** en uitvoeren van **schattingen** te beschrijven en toe te passen.	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-MKB'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - MKB**
STA-2	in concrete casussituaties op grond van de uitkomst van **steekproeven** zelfstandig te rapporteren over het percentage fouten in de populatie en te komen tot een weloverwogen oordeel over deze populatie.	**B**			
STA-3	de **risico's** van onterecht goed- en afkeuren van een post van een (deel)verantwoording te onderkennen.	**A**			
STA-4	een derde te instrueren en de uitkomsten van **statistische analyses** te interpreteren en bediscussiëren.	**B**			
STA-5	de relevantie van **big data** te onderkennen en grote hoeveelheden data met behulp van software en **statistische methoden en technieken** te analyseren.	**B**			
STA-6	mogelijkheden tot **manipulatie** met statistiek te onderkennen.	**A**			

Legenda:

- het gebruik van de term 'respectievelijk' in de beschrijving van een eindterm duidt op het verschil in beheersingsniveau tussen CBoK en/of oriëntatie(s);
- de nummering van de eindtermen per vakgebied is niet altijd opeenvolgend, omdat niet alle eindtermen voor elke oriëntatie relevant zijn.

Normering eindtermen theorieopleiding
Voor de theoretische eindtermen per vakgebied is een schatting gemaakt van het aantal studiebelastingsuren (volgens de ECTS-systematiek) dat tenminste nodig is om de betreffende eindtermen op het gewenste niveau te kunnen realiseren. Eindtermen en studiebelastingsuren zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De studiebelastingsuren geven de omvang van de leeractiviteiten aan, terwijl de eindtermen de inhoud van die leeractiviteiten weergeven. De ECTS-credits geven richting aan opleiders en studenten van de noodzakelijke respectievelijk gewenste hoeveelheid leeractiviteiten die nodig is om de eindtermen te kunnen behalen. Daarmee vormt de ECTS-norm ook een begrenzing voor de te behalen leerdoelen. Met andere woorden: de eindtermen en studiebelastingsuren dienen met elkaar in balans te zijn.

De minimale studiebelasting voor de eindtermen van het theoriedeel van de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy-MKB', is als volgt.

Vakgebied	**CBoK**	**Oriëntatie**	**Totaal**
Audit & Assurance	20	5	25
Financial Accounting	20	2	22
Internal Control & Accounting Information Systems	20	3	23
Kernvakgebieden	*60*	*10*	*70*
Financiering	16	4	20
Management Accounting & Control	18	1	19
Strategie, Leiderschap en Organisatie	12	4	16
Bedrijfseconomische vakgebieden	*46*	*9*	*55*
Boekhouden	12	3	15
Economie	8	0	8
Fiscaliteit	14	7	21
Gedrag, Ethiek en Besluitvorming	8	0	8
Recht	12	3	15
Statistiek	8	0	8
Overige vakgebieden	*62*	*13*	*75*
Totaal	***168***	***32***	***200***

Het is van belang dat de curriculumontwikkelaars van de theoretische opleiding de gemiddelde studiebelasting per studie-eenheid (vak, module, leereenheid) per periode bepalen en vastleggen aan de hand van gebruikelijke normen per leeractiviteit en deze toetsen aan de hiervoor vermelde ECTS-norm. Mede vanwege de mogelijkheid kleuring in het onderwijsprogramma aan te brengen, kan de werkelijke studiebelasting bij sommige vakgebieden iets lager en bij andere vakgebieden iets hoger uitvallen dan de gepresenteerde norm. Het is uiteindelijk aan CEA, om te beoordelen of de curricula van de opleiders met bijbehorende ECTS-onderbouwing, borgen dat de eindtermen op het gewenste niveau worden gerealiseerd.

Normering eindtermen praktijkopleiding
Ook voor de eindtermen van de praktijkopleiding is een norm geformuleerd waarmee richting wordt gegeven aan de invulling van de activiteiten door stagebureaus en trainees. Gegeven de aard van de praktijkopleiding, bevat deze norm, naast een aantal kwalitatieve eisen, een minimum aantal uren dat door trainees aan bepaalde eindtermen moet worden besteed om zich te ontwikkelen tot een beginnend beroepsbeoefenaar.

De normering van de eindtermen van het praktijkdeel van de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy-MKB' is als volgt.

Soorten werkzaamheden	***Minimum urennorm***
Totaal aantal uren praktijkopleiding	3.000
Aantal uren voorgeschreven werkzaamheden	1.500
waarvan assurancewerkzaamheden (jaarrekeningcontroles en/of overige assurance-opdrachten):	250 of 150 + begeleidingsdagen
waarvan werkzaamheden m.b.t. aan assurance verwante opdrachten en advies- en overige opdrachten	1.250

Het minimum aantal uren dat in de praktijkopleiding besteed moet worden aan de eindtermen van het vakgebied Audit & Assurance bedraagt voor deze oriëntatie 250 uren, waarbij de trainee betrokken moet zijn bij minimaal tien assurance-opdrachten met een zekere mate van variatie in typen en complexiteit van opdrachten. Indien het minimum van 250 uren praktijkervaring gedurende de praktijkopleiding niet te realiseren is binnen de werkomgeving van de trainee, kan als alternatief worden gekozen voor een traject waarin minimaal 150 klanturen worden gecombineerd met begeleidingsdagen. De eisen hiervoor zijn als volgt:

- Jaarlijks werkt de trainee aan minimaal twee assurance-opdrachten variërend van het uitwerken van deelgebieden met beperkte zelfstandigheid tot aan het zelfstandig uitwerken van een volledige assurance-opdracht op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar;
- De laatste twee assurance-opdrachten zijn opdrachten waarbij de trainee het gehele proces van opdrachtaanvaarding tot en met de rapportage en de eindbespreking met de klant heeft meegemaakt;
- Gedurende de gehele praktijkopleiding wordt minimaal 150 uur (exclusief de begeleidingsdagen) besteed aan de uitvoering van assurance-opdrachten;
- Om de eindtermen van de praktijkopleiding te realiseren, voert de trainee gedurende de praktijkopleiding tenminste drie verschillende soorten assurance-opdrachten uit;
- Voor de uit te voeren assurance-opdrachten organiseren stagebureaus in samenwerking met door CEA aangewezen onderwijsinstellingen, zowel voorafgaand aan als na afloop van een assurance-opdracht, begeleidingsdagen (6 à 8 uur per dag) waaraan de trainee verplicht deelneemt;
- Voorafgaand aan iedere uit te voeren assurance-opdracht wordt het theoretisch kader doorgenomen en na afloop worden de beslispunten en de dilemma's van de uitgevoerde assurance-opdracht door de trainees plenair gepresenteerd en bediscussieerd;
- Door het organiseren van deze begeleidingsdagen krijgen trainees in de breedte inzicht in de (overige) assurance-opdrachten. Het voorschrijven van

contactmomenten biedt voorts mogelijkheden om de samenhang en interactie tussen de theoretische opleidingen en de praktijkopleidingen te bevorderen. De tijd die hieraan wordt besteed staat los van de uren die de trainee minimaal moet besteden aan de uitvoering van assurance-opdrachten.

Met deze invulling van de praktijkopleiding voor de oriëntatie 'Accountancy-MKB' vervalt de noodzaak van simulatieopdrachten voor het vervullen van de praktijkverplichting. Wel zouden simulatie-opdrachten in het kader van de theorieopleiding nog een belangrijke functie kunnen vervullen. De Stuurgroep adviseert om de toereikendheid van het alternatieve begeleidingstraject na twee jaar te evalueren.

Voor de eindtermen van de vakgebieden Audit & Assurance, Financial Accounting, Internal Control & Accounting Information Systems, Gedrag, Ethiek en Besluitvorming, Fiscaliteit en Boekhouden bestaat geen keuzemogelijkheid. De betreffende eindtermen dienen door alle trainees in de praktijk te worden behaald. Voor de eindtermen van de andere vakgebieden, te weten: Financiering, Management Accounting & Control, Strategie, Leiderschap en Organisatie en Recht geldt dat de trainee, afhankelijk van zijn werkomgeving, een evenwichtige keuze moet maken uit de desbetreffende eindtermen van. Het totaal aantal uren dat minimaal besteed moet worden aan de eindtermen van het vakgebied Assurance bedraagt 250 (of 150 plus begeleidingsdagen). Het totaal aantal uren dat minimaal besteed moet worden aan de eindtermen van de andere vakgebieden bedraagt 1.250.Een nadere uitwerking van bovenstaande urennorm en keuzemogelijkheden zal plaatsvinden door de Raad voor de Praktijkopleidingen. Deze zal tevens kwalitatieve eisen formuleren waar de praktijkopleidingsplaats, de praktijkbegeleiders en de werkzaamheden aan moeten voldoen.

4.4.3 De oriëntatie 'Accountancy-Finance'

Eindtermen

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
A&A-1	de **ontstaansgeschiedenis** van het beroep te verwoorden alsook de vraag naar en aanbod van assurancediensten vanuit gangbare **theorieën** te beschrijven respectievelijk te verklaren.	**B**			
A&A-2	de **verwachtingen** van de opdrachtgever en gebruikers van de opdracht te onderkennen, de **spanningsvelden** tussen de verschillende belanghebbenden te identificeren, de **belangen** van de opdrachtgevers en het publiek af te wegen, hierop te reflecteren en bij de besluitvorming te betrekken.	**C**		**C**	
A&A-3	de rol van de accountant binnen het systeem van **corporate governance** samen te vatten respectievelijk te beoordelen, in het bijzonder de relatie met de organen belast met governance en relevante externe toezichthouders.	**B**			
A&A-4	het **(inter)nationale institutioneel kader** voor de beroepsuitoefening, bestaande uit relevante wet- en regelgeving en de rol en verantwoordelijkheden van relevante actoren, te beschrijven respectievelijk kritisch te becommentariëren en de mogelijke civiel-, tucht-, bestuurs- en strafrechtelijke gevolgen van niet-naleving te onderkennen.	**B**			
A&A-5a	de vigerende beroepsreglementering op het gebied van **ethiek** toe te passen en de gekozen zienswijze te verdedigen.	**C**			
A&A-5b	bij de uitvoering van (beroeps)taken op **ethische vraagstukken en dilemma's** te reflecteren en zelfstandig te komen tot een gemotiveerde besluitvorming met inachtneming van vigerende beroepsreglementering en een professioneel kritische instelling.			**C**	

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
A&A-6	om bij het uitvoeren van (beroeps)taken een **kritische houding** aan te nemen, die onder meer wordt gekenmerkt door een onderzoekende instelling, het alert zijn op omstandigheden die kunnen duiden op fouten of fraude en een kritische evaluatie van ten behoeve van de opdracht verkregen informatie.	**C**		**C**	
A&A-7.1	het systeem van **toezicht en kwaliteitsbeheersing** van de beroepsuitoefening op beroeps- en organisatieniveau te beschrijven respectievelijk te evalueren.	**B**			
A&A-7.2	de **kwaliteitsbeheersingsprocedures** op **opdrachtniveau** te beschrijven en toe te passen, met inbegrip van de **documentatieverplichtingen**.	**B**		**B**	
A&A-8	de eigenheid van de verschillende **vormen van beroepsuitoefening** (zoals internal en operational auditors, overheidsaccountants, forensisch accountants, IT-auditors, financieel professionals) te onderkennen en van elkaar te onderscheiden.	**B**			
A&A-9	het **Stramien voor assurance-opdrachten** uit te leggen, in een casuspositie toe te passen en kritisch te becommentariëren.	**C**			
A&A-10	de beroepsreglementering ter zake van **fraude en ongebruikelijke transacties** te verwoorden respectievelijk toe te passen.	**A**		**A**	
A&A-11.1	voor een **jaarrekeningcontrole** de van toepassing zijnde beroepsreglementering met betrekking tot het proces van **cliënt-/opdracht(her)acceptatie** toe te passen.	**B**			
A&A-11.2	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de relevante kennis van de entiteit en zijn omgeving, met inbegrip van haar interne beheersing, te verzamelen om vervolgens de bedrijfs-, accountantscontrole-, inherente-, interne beheersings- en detectie**risico's** te beschrijven en in te schatten en de **materialiteit** te bepalen.	**B**			**A**
A&A-11.3	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de invloed van de **informatietechnologie** op de entiteit incl. haar processen, systemen en governance (waaronder ERP, cloud computing, big data, networking, privacy, social media, reporting software) te beschrijven en te analyseren alsmede de gevolgen te bepalen voor de door de accountant uit te voeren werkzaamheden, waaronder de daarbij te hanteren methoden en technieken (zoals	**B**			**A**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	audit software).				
A&A-11.4	op basis van de geïdentificeerde risico's voor een **jaarrekeningcontrole** de werkzaamheden te bepalen, vast te leggen in een controleprogramma en uit te voeren teneinde voldoende en toereikende **controle-informatie** te verkrijgen.	**B**			**A**
A&A-11.5a	bij de uitvoering van een **jaarrekeningcontrole** te schetsen welke **data-analyse** en/of **procesmining** technieken beschikbaar zijn en welke **statistische hypothesetoetsen en schattingsmethoden** kunnen worden toegepast bij de uitvoering van de opdracht.	**A**			
A&A-11.5b	bij de uitvoering van een **jaarrekeningcontrole** op effectieve wijze gebruik te maken van de beschikbare methoden en technieken, waaronder **statistiek, data-analyse en/of procesmining**.				**A**
A&A-11.6	voor een **jaarrekeningcontrole**, conform de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de volgende **specifieke activiteiten** uit te voeren: - evalueren van transacties met verbonden partijen; - evalueren van gebeurtenissen na de einddatum van de verslagperiode; - evalueren van de continuïteit van de entiteit; - optreden als groepsaccountant respectievelijk als accountant van een groepsonderdeel; - gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors en deskundigen; - evalueren van het bestuursverslag; - evalueren in hoeverre de jaarrekening overeenkomstig de geldende verslaggevingsregels is opgemaakt en een getrouw beeld geeft.	**B**			**A**
A&A-11.7	voor een **jaarrekeningcontrole**, op basis van de uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen te evalueren om te komen tot een **oordeel** en hierover mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan opdrachtgever en stakeholders.	**B**			**A**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
A&A-11.8	naar aanleiding van zijn controlewerkzaamheden relevante aandachtspunten te vertalen naar **verbeterpunten** voor de organisatie van de opdrachtgever en deze mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan de opdrachtgever (inclusief de organen belast met governance).	**B**			
A&A-12.1	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, de van toepassing zijnde beroepsreglementering m.b.t. het proces van **cliënt-/opdracht(her)aanvaarding** toe te passen.	**B**			
A&A-12.2	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering de relevante kennis van de huishouding en zijn omgeving respectievelijk de kenmerken van het object van onderzoek te verzamelen om vervolgens de relevante **risico's** op afwijkingen van materieel belang te beschrijven en in te schatten.	**B**			**A**
A&A-12.3	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering, met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken (incl. data-analyse, procesmining en/of statistische hypothesetoetsen en schattingsmethoden) de opdracht op effectieve en efficiënte wijze te **plannen** en **uit te voeren**.	**B**			**A**
A&A-12.4	voor een **assurance-opdracht**, niet zijnde een jaarrekeningcontrole, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering, de bevindingen te evalueren om te komen tot een **oordeel** of **conclusie** en deze te **rapporteren** aan de opdrachtgever.	**B**			**A**
A&A-12.5	naar aanleiding van zijn assurancewerkzaamheden relevante aandachtspunten te vertalen naar **verbeterpunten** voor de organisatie van de opdrachtgever en deze mondeling en schriftelijk te **rapporteren** aan de opdrachtgever (inclusief de organen belast met governance).	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
A&A-13	voor **aan assurance verwante opdrachten** (samenstelopdrachten en opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie), in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering: - de opdracht te aanvaarden; - de relevante kennis van de huishouding en zijn omgeving respectievelijk het object van onderzoek te verzamelen; - relevante risico's voor de uitvoering van de opdracht te signaleren; - met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken de opdracht op effectieve en efficiënte wijze te plannen en uit te voeren; - de bevindingen te evalueren en hierover te rapporteren aan de opdrachtgever.	**B**			
A&A-14	voor **overige werkzaamheden**, in het bijzonder **adviesopdrachten**, de relevante kennis en vaardigheden te hanteren om, in overeenstemming met de van toepassing zijnde beroepsreglementering: - de opdracht te aanvaarden; - de relevante risico's voor de uitvoering te signaleren; - met gebruikmaking van alle beschikbare methoden en technieken de opdracht op effectieve en efficiënte wijze in te richten en uit te voeren; - de bevindingen te evalueren en hierover te rapporteren aan de opdrachtgever.	**A**			
FA-1	vanuit de theorie de **functies** te verklaren die de **externe verslaggeving** in het maatschappelijk verkeer vervult, waaronder het afleggen van verantwoording en het ondersteunen van beslissingen.	**C**			
FA-2	uit te leggen op welke wijze aandeelhouders en kredietverschaffers hun **oordeel** vormen over de **jaarrekening** van een onderneming ten behoeve van het nemen	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	van beslissingen van economische aard.				
FA-3	beschrijven welke rol het **institutioneel kader,** bestaande uit relevante wet- en regelgeving en de rol en verantwoordelijkheden van relevante actoren, heeft bij de totstandkoming en toepassing van de verslaggeving op basis van de Nederlandse verslaggevingsvoorschriften en IFRS.	**B**			
FA-4	de **uitgangspunten** van de **financiële verslaggeving** toe te passen en te beoordelen, waaronder de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voor de onderscheiden posten van de balans en winst- en verliesrekening, zoals neergelegd in de Nederlandse wetgeving en de conceptuele raamwerken van de RJ en IASB.	**C**		**C**	
FA-5	de doelstelling en inhoud van de voor de financiële verslaggeving relevante **waardebegrippen**, waaronder begrippen die voortkomen uit de financieringstheorie, te doorgronden en toe te passen.	**C**			
FA-6	de aanvaardbaarheid van de belangrijkste **schattingselementen** in de financiële verslaggeving te beoordelen.	**C**		**C**	
FA-7	de **toelichting** als onderdeel van de **jaarrekening** te beoordelen op juistheid en toereikendheid met inachtneming van de wet- en regelgeving.	**C**		**C**	
FA-8.1	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een naamloze of besloten vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de **normen** zoals deze zijn begrepen in de **Nederlandse wetgeving** inzake de **jaarrekening** en de **Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving** van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) voor grote en middelgrote rechtspersonen.	**C**		**C**	
FA-8.2	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een kleine vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de **Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen (RJk)** dan wel in overeenstemming met **fiscale grondslagen**.	**A**			
FA-8.3	te beoordelen in hoeverre een jaarrekening van een beursgenoteerde vennootschap is opgemaakt in overeenstemming met de van toepassing zijnde **International Financial Reporting Standards (IFRS)** van de International Accounting Standards	**A**	**B**		**B**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	Board (IASB).				
FA-9	de hoofdlijnen van de **International Financial Reporting Standards voor Small and Medium-Sized Entities** (IFRS-SME) weer te geven.	**A**			
FA-10	de regels van **kapitaalbescherming** uit te leggen en te beoordelen of deze regels op de juiste wijze zijn toegepast in een jaarrekening van een naamloze en besloten vennootschap.	**C**			
FA-11	de eisen te beschrijven die voor een naamloze en besloten vennootschap van toepassing zijn bij het **opmaken** en **openbaar maken** van **financiële informatie** op basis van het Burgerlijk Wetboek.	**B**			
FA-12	de onderlinge **samenhang** tussen de **balans,** de **winst- en verliesrekening,** het **overzicht totaalresultaat** en het **kasstroomoverzicht** te doorgronden.	**C**			
FA-13	om in **bijzondere situaties** zoals onderhanden projecten, leasecontracten, pensioenen, optiebeloningen, financiële instrumenten, latente belastingen en overnames, verschillende alternatieven m.b.t. de verantwoording van transacties en gebeurtenissen af te wegen en hierover te adviseren.	**C**		**C**	
FA-14	de doelstellingen en gevolgen van het **jaarrekeningenbeleid** van de ondernemingsleiding zoals earnings management en off balance financiering te benoemen en te betrekken in de oordeelsvorming over de jaarverslaggeving.	**B**	**C**	**B**	**C**
FA-15	met gebruikmaking van ratio-analyse een **jaarrekening** te **analyseren** om risico's vanuit het gezichtspunt van een aandeelhouder of kredietverschaffer te benoemen en daarover te rapporteren aan de ondernemingsleiding.	**B**			
FA-16	op hoofdlijnen uit te leggen wat de specifieke vraagstukken zijn inzake financiële verantwoording voor **organisaties zonder winstoogmerk** (zoals stichtingen en verenigingen).	**B**			
FA-17	te schetsen wat de **financiële verantwoording van bijzondere bedrijfstakken**, waaronder financiële instellingen, woningcorporaties en overheidsorganisaties, onderscheidt van die van andere ondernemingen.	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
FA-18	het **bestuursverslag**, waaronder niet-financiële informatie, te beoordelen op juistheid en toereikendheid met inachtneming van wet- en regelgeving en in het licht van de informatiebehoeften van stakeholders.	**C**			**C**
FA-19	een overzicht te geven van de relevante normen voor **geïntegreerde verslaggeving** van organisaties en het daarvoor geldende raamwerk.	**A**	**B**		
ICAIS-1	de **grondslagen,** de **theorieën** en de **modellen** die nodig zijn voor het uitvoeren van de risicoanalyse, het bepalen van de informatiebehoefte, het inrichten van de administratieve processen, het ontwerpen van de daarbij behorende interne beheersingsmaatregelen, het ontwerpen en beheren van de bestuurlijke informatieverzorging, alsmede de daarmee samenhangende IT, te beschrijven respectievelijk te beoordelen.	**B**	**C**		
ICAIS-2a	een systeem van **risicomanagement- en beheersing**, gericht op de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering, de betrouwbaarheid van de verslaggeving en het voldoen aan wet- en regelgeving, in te richten en te evalueren alsmede vanuit deze doelstellingen voor de organisatie relevante interne beheersingsrisico's (in het bijzonder interne controle risico's m.b.t. financiële informatie) te benoemen.	**C**			
ICAIS-2b	een systeem van **risicomanagement- en beheersing**, gericht op de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering, de betrouwbaarheid van de verslaggeving en het voldoen aan wet- en regelgeving, in te richten dan wel te evalueren alsmede vanuit deze doelstellingen voor de organisatie relevante interne beheersingsrisico's (in het bijzonder interne controle risico's m.b.t. financiële informatie) te benoemen.			**C**	
ICAIS-3	een analyse van de **informatiebehoeften** van een organisatie uit te voeren, die noodzakelijk is voor het besturen en beheersen van de organisatie, het afleggen van verantwoording daarover en om vast te stellen dat is voldaan aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving.	**C**			**C**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
ICAIS-4	te beoordelen in welke mate de **bestuurlijke** i**nformatieverzorging** en de **administratieve processen** van een organisatie voorzien in betrouwbare en relevante informatie voor: - het besturen en beheersen van de organisatie waaronder het uitoefenen van bewaringscontrole; - het afleggen van verantwoording; - het vaststellen dat voldaan is aan de voor de organisatie geldende wet- en regelgeving (compliance).	**C**		**C**	
ICAIS-5a	een systeem van **preventieve** en **repressieve interne beheersingsmaatregelen** te ontwerpen <u>en</u> te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.	**C**			
ICAIS-5b	een systeem van **preventieve** en **repressieve interne beheersingsmaatregelen** te ontwerpen <u>dan wel</u> te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.			**C**	
ICAIS-6	**informele beheersingsmechanismen** te identificeren en hun effectiviteit te beoordelen voor verschillende processen en typen organisaties, rekening houdend met kenmerken van de controleomgeving zoals cultuur, ethiek, relevante wet- en regelgeving en governancestructuur.	**B**		**B**	
ICAIS-7	de **verschijningsvormen** binnen het **IT-infrastructuur-, IT-applicatie-, IT-management- en het IT-strategiedomein** te benoemen, te onderscheiden, respectievelijk te beoordelen.	**B**	**C**		
ICAIS-8	de gevolgen van **veranderingen** in de **IT-infrastructuur**, de **IT-applicaties**, het **IT-management** en de **IT-strategie**, voor de betrouwbaarheid van de verslaggeving, voor de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en voor de naleving van relevante wet- en regelgeving, te signaleren respectievelijk uit te	**A**	**B**		

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	leggen.				
ICAIS-9a	een sluitend geheel van **IT-controls** te ontwerpen en te beschrijven om risico's (waaronder het risico van cybercrime) op het terrein van de betrouwbaarheid van de verslaggeving, de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en de naleving van relevante wet- en regelgeving te mitigeren.	**B**			
ICAIS-9b	een sluitend geheel van **IT-controls** te ontwerpen dan wel te beschrijven om risico's (waaronder het risico van cybercrime) op het terrein van de betrouwbaarheid van de verslaggeving, de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering en de naleving van relevante wet- en regelgeving te mitigeren.			**B**	
ICAIS-10	de geschiktheid te bepalen van de voor de managementinformatie en externe verslaggeving gehanteerde **analyse- en rapportagetools** (zoals XBRL/SBR), alsmede de betrouwbaarheid van de opgeleverde gegevens te beoordelen en hierover te adviseren.	**B**			
ICAIS-11	de mogelijkheden van moderne **data-analysetechnieken** bij het toepassen van de risicoanalyse, het beoordelen van bestuurlijke informatieverzorging, de administratieve processen en het systeem van interne beheersing te beschrijven en deze technieken effectief te hanteren.	**B**		**B**	
ICAIS-12	door middel van **business process management** de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsprocessen van een organisatie te schetsen respectievelijk te bediscussiëren.	**A**	**B**		
ICAIS-13	aan de hand van geëigende **systeemontwikkelings- en analysetechnieken,** rekening houdend met de eisen op het gebied van betrouwbaarheid, efficiency, compliance en governance, het ontwerp van een informatiesysteem van een organisatie te schetsen respectievelijk te ontwerpen.	**A**			
ICAIS-14	helder en eenduidig de gevolgde gedachtegang en de verrichte werkzaamheden bij het beoordelen van opzet, bestaan en werking van het systeem van interne beheersing **vast** te **leggen**.	**C**		**C**	

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
ICAIS-15	naar aanleiding van gesignaleerde onvolkomenheden in het systeem van interne beheersing te **adviseren** over mogelijke verbeteringen.	**C**		**C**	
ICAIS-16	de uitkomsten van de evaluatie van het systeem van interne beheersing, intern en extern te kunnen **rapporteren**, al dan niet in de vorm van een 'in control statement'.	**B**	**C**		
ICAIS-17	vanuit het perspectief van **corporate governance** de werking van het systeem van interne controle met betrekking tot financiële informatie en de eventuele risico's en gevolgen te beschrijven respectievelijk te evalueren.	**B**	**C**	**B**	**C**
ICAIS-18	in het kader van interne beheersing, en meer specifiek de interne controle m.b.t. financiële informatie, een ontwerp aangaande de toewijzing van **taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden** te bediscussiëren respectievelijk hierover te adviseren aan bestuur en toezichthoudend orgaan.	**B**	**C**		
ICAIS-19	de invloed van **bedrijfsethiek,** als element van de beheersingsomgeving, op de werking van het systeem van interne controle m.b.t. financiële informatie te kunnen benoemen respectievelijk kritisch te becommentariëren.	**B**	**C**	**B**	**C**
FIN-1	de belangrijkste technieken op het terrein van **financiële rekenkunde** (rekening houdend met tijdvoorkeur, samengestelde interest, enkelvoudige interest en disconto) toe te passen op eenvoudige financiële spaar, leen- en beleggingsproducten (waaronder een spaarplan, een lening en een annuïtaire hypotheek).	**B**			
FIN-2	ten behoeve van een **investeringsanalyse** relevante data te verzamelen, te beoordelen en vervolgens te modelleren gebruik makend van scenario-analyse en discontering.	**B**	**C**		**C**
FIN-3	de **waarde** van een organisatie dan wel een bedrijfsonderdeel te **bepalen** gebruikmakend van een gangbare op de situatie toegesneden waarderingsmethodiek.	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
FIN-4	ten behoeve van **investeringsbeslissingen en waarderingsvraagstukken** de toekomstige vrije kasstromen en de relevante vermogenskostenvoet op basis van wetenschappelijke modellen (CAPM) en/of algemeen geaccepteerde normen (zoals de Build-up methode) te bepalen alsook – onderbouwd - de juiste selectiemethode (minstens de terugverdienperiode en NCW (DCF)) en waarderingsmethodiek te kiezen.	**B**	**C**		**C**
FIN-5	ten behoeve van **vermogensbeheer** het risico en het rendement van beleggingsproducten te onderkennen respectievelijk te af te wegen.	**A**			
FIN-6	op basis van voorspellingen over de exploitatie en kasstromen de **financieringsbehoefte**, de **aflossingscapaciteit** en het **dividendbeleid** in onderlinge samenhang te analyseren respectievelijk hierover te adviseren.	**B**	**C**		**C**
FIN-7	een **financieringsvoorstel** te doen respectievelijk te beoordelen na afweging van verschillende mogelijke (hybride) financieringsvormen (aandelen, obligaties, leningen, leasing en factoring), rekening houdend met de eisen van potentiële vermogensverschaffers.	**B**	**C**		**C**
FIN-8	het **werkkapitaalbeheer,** in de vorm van voorraad-, debiteuren- en crediteurenbeheer, te beschrijven respectievelijk te beoordelen en hierover te adviseren.	**B**	**C**		**C**
FIN-9	de **financiële positie en strategie** van een organisatie te schetsen respectievelijk te beoordelen door middel van bijvoorbeeld scenarioanalyse en gevoeligheidsanalyse.	**A**	**C**		**C**
FIN-10	de **prijsvorming** van **financiële instrumenten** die op financiële markten worden aangeboden te beschrijven respectievelijk te beoordelen.	**B**	**C**		
FIN-11	de **financiële risico's** (krediet-, rente- en valutarisico) te identificeren en het gebruik van geschikte financiële instrumenten in het kader van de **beheersing** van deze risico's te beschrijven en te beoordelen.	**B**	**C**		**C**
FIN-12	de opzet en werking van (het proces van) **treasury management** te beschrijven en/of te analyseren.		**B**		**B**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
FIN-13	vanuit financieringsperspectief op basis van de meest gangbare theorieën op het gebied van corporate governance de werking van de huidige **corporate governance structuur** van een onderneming te typeren respectievelijk hierover een oordeel te geven.	**A**	**C**		
FIN-14	op hoofdlijnen aan te geven hoe irrationeel gedrag van invloed kan zijn op prijzen en financiële beslissingen **(behavioural finance)**.	**A**			
MAC-1	te beargumenteren respectievelijk te beoordelen of het Management Accounting & Control systeem de invoering en de realisatie van de **strategie** en het bedrijfsmodel ondersteunt.	**B**	**C**		
MAC-2	**financiële en niet-financiële accountingmaatstaven** (waaronder kritieke succesfactoren en strategische variabelen) te ontwikkelen om besluitvorming te ondersteunen en het effect van beslissingen te meten.	**B**			**C**
MAC-3	**kostenobjecten** te identificeren, de daarbij behorende data te verzamelen, rangschikken en analyseren om deze te vertalen in een kostenmodel.	**C**			**C**
MAC-4	**kostenmodellen** toe te passen op huidige en toekomstige activiteiten ten einde beslissingen te nemen (kostprijs, kostentoerekening) en deze te evalueren in termen van de economische en management prestaties.	**C**			**C**
MAC-5	op basis van de bestaande of alternatieve **prestatiemaatstaven** mogelijke aanpassingen in de huidige strategie en het bedrijfsmodel van de onderneming te identificeren respectievelijk hiervoor voorstellen te formuleren.	**A**	**B**		
MAC-6	een **prestatiemeetsysteem** van een organisatie te beschrijven gericht op het meten van de bijdrage van de medewerker in relatie tot de bedrijfsdoelen.	**B**			
MAC-7	typen **budgetten**, budgetteringsprocessen, evaluatieprocessen en verantwoordelijkheidscentra in samenhang te ontwikkelen respectievelijk te beoordelen om besluitvorming te ondersteunen.	**B**	**C**		
MAC-8	het verschil tussen **budget en realisatie** te meten, te analyseren en te verklaren.	**C**			**C**
MAC-9	met behulp van moderne **data-analysetechnieken** beslisinformatie uit verschillende bronnen samen te stellen.		**B**		

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
SLO-1a	op basis van relevante concepten, modellen en door de organisatie geformuleerde missie, visie en waarden de **ondernemingsstrategie** te becommentariëren respectievelijk te beoordelen op **realiteitswaarde** rekening houdend met zaken als marktomstandigheden, maatschappelijke verantwoordelijkheid, duurzaamheid, de potentie van de onderneming en de persoonlijkheidskenmerken van de bestuurder en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**			
SLO-1b	te beoordelen of het **business model** van de onderneming aansluit op de geformuleerde missie, visie, waarden en **ondernemingsstrategie** en over de bevindingen te rapporteren.				**B**
SLO-2	te beoordelen of een geformuleerde **strategie** strookt met het **doel** van de **vennootschap**, het vennootschappelijk belang en de financiële mogelijkheden en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**	**C**		
SLO-3	uit de **strategie** voortvloeiende onzekerheden en **bedrijfsrisico's** te identificeren, de gevolgen voor het behalen van de ondernemingsdoelstellingen te evalueren en hierover te rapporteren aan bestuur en toezichthoudend orgaan.	**B**	**C**		**B**
SLO-4	te onderkennen of het risico bestaat dat het **bestuur** zijn **taken** zodanig uitvoert dat het ondernemingsbelang niet wordt gediend en indien hier sprake van is hierover te rapporteren.	**B**			**B**
SLO-5	te onderkennen of het risico bestaat dat de **persoonlijkheid** van de **bestuurder(s)** en de **stijl van leidinggeven en besluitvorming** niet passen bij de aard, cultuur en fase van de onderneming, haar producten, markten e.d. en indien hier sprake van is hierover te rapporteren.	**B**			**B**
SLO-6	op hoofdlijnen te formuleren hoe prestaties gedurende de levensloop van de onderneming kunnen worden versterkt door **innovatie** en goed **ondernemerschap**.		**A**		
SLO-7	op basis van bedrijfswetenschappelijke theoretische inzichten een oordeel te vormen of het ontwerp en de uitvoering van de **interne en externe organisatie** van de onderneming effectief en efficiënt is en hierover aan bestuur en toezichthoudend orgaan te rapporteren.	**B**	**C**		**B**

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
SLO-8	te verwoorden op welke wijze organisaties in een **veranderende omgeving** hun doelen en resultaten kunnen bereiken, hoe **veranderprocessen** hieraan bijdragen, gebruik makend van bijvoorbeeld organisatiediagnose en sterkte-zwakte analyse, rekening houdend met organisatiecultuur en (mogelijke) weerstand tegen verandering.		**A**		
SLO-9	te onderkennen, respectievelijk te beargumenteren of de condities (beleid, cultuur, instrumentarium e.d.) in de organisatie bijdragen aan de **motivatie**, **ontwikkeling** en **binding** van **medewerkers**.	**A**	**B**		
SLO-10	te onderkennen, respectievelijk te beargumenteren of het proces van **toewijzing van middelen** leidt tot het op efficiënte wijze realiseren van de langere termijn doelstelling van de onderneming.	**A**	**B**		
SLO-11	het **governancesysteem** van een onderneming te analyseren aan de hand van beleid, wet- en regelgeving en codes.	**B**			**B**
BKH-1	de comptabele aspecten van transacties en gebeurtenissen te doorgronden en te vertalen in **journaalposten**.	**C**			
BKH-3	de comptabele verwerking van **begroting/budget**, realisatie en analyse van verschillen bij productie- en dienstverlenende bedrijven uit te leggen respectievelijk te beoordelen en correcties voor te stellen.	**B**			
BKH-4	de inrichting en structuur van het (geautomatiseerde) comptabele systeem van **handels-, productie- en dienstverlenende bedrijven** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.	**B**			
BKH-5	de geautomatiseerde comptabele verwerking van **routinematige** en **niet-routinematige transacties en gebeurtenissen** van handels-, productie- en dienstverlenende bedrijven uit te voeren mede met behulp van actuele taxonomieën.	**B**			
BKH-6	de inrichting en structuur van de (geautomatiseerde) comptabele verwerking van **consolidaties** van concerns en de comptabele verwerking van waarderingsmethoden van **deelnemingen** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
BKH-7	de inrichting en structuur van de comptabele verwerking van de verschillen tussen **commerciële en fiscale jaarrekeningen** te beschrijven respectievelijk te beoordelen en daarover te adviseren.	**B**			
EC-1	de invloed van het **structuur- en conjunctuurbeleid** op de economische ontwikkeling te beschrijven en de gevolgen hiervan op sectoren en ondernemingen te bediscussiëren.	**B**			
EC-2	de invloed van **(internationaal) monetair beleid** op de economische ontwikkeling te beschrijven en de gevolgen hiervan op sectoren en ondernemingen te bediscussiëren.	**B**			
EC-3	de invloed van **macro-economische variabelen** op de strategie en bedrijfsvoering, waaronder het import- en exportbeleid, van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-4	de invloed van **internationaal economische en politieke ontwikkelingen** en **globalisering** op de strategie en bedrijfsvoering van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-5	de gevolgen van de **marktvorm** op de strategie en de bedrijfsvoering van een onderneming te beschrijven.	**B**			
EC-6	de belangrijkste principes van **marktwerking** en de daaruit resulterende prijsvorming op verschillende deelmarkten te schetsen.	**A**			
EC-7	de rol van de **financiële sector** in het economisch bestel, inclusief de hoofdlijnen van regulering en toezicht, te verwoorden.	**A**			
FISC-1	de belangrijkste elementen van de **vennootschapsbelasting**, **omzetbelasting**, **inkomstenbelasting**, **loonheffingen** en **formeel belastingrecht** te onderkennen teneinde de fiscale gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen te beschrijven respectievelijk te beoordelen.	**B**			
FISC-2a	op basis van de wet- en regelgeving inzake winst uit onderneming (inkomstenbelasting), loonheffing, vennootschapsbelasting, omzetbelasting, fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** te analyseren respectievelijk kritisch te becommentariëren.	**B**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
FISC-3a	op basis van de wet- en regelgeving inzake niet-winstaspecten van inkomstenbelasting, dividendbelasting en erf- en schenkbelasting fiscale **berekeningen** te maken en **aangiften** te analyseren.	**A**			
FISC-4	de **fiscale strategie,** waaronder belastingplanning, belastingontwijking en belastingontduiking, van de onderneming te identificeren respectievelijk te bediscussiëren.	**A**			
FISC-5	de verschillende vormen van **toezicht** door de belastingdienst, de rol die de fiscaal dienstverlener speelt bij **'cooperative compliance'** en de functie van een **Tax Control Framework** te beschrijven.	**B**			
FISC-8	vraagstukken inzake **internationaal en Europees belastingrecht**, waaronder ook de transfer pricing-problematiek, te identificeren en te verwoorden.	**A**			
FISC-9	bij fiscale vraagstukken **ethische** en **juridische kwesties** te signaleren, de belangen van de betrokken stakeholders daarbij af te wegen en op grond daarvan professioneel te handelen.	**B**		**B**	
GEB-1	de basisbeginselen en -theorieën van de **persoonlijkheidspsychologie** te verwoorden, waaronder (a) cognitieve (leer-), motivationele (wils-) en affectieve (gevoels-)processen, en (b) geautomatiseerd (onbewust) en gecontroleerd (bewust) gedrag.	**A**			
GEB-2	de basisbeginselen en -theorieën van de situatie- en contextbepaaldheid van **professioneel gedrag** te verwoorden waaronder in ieder geval (a) behaviorisme (b) situationisme en (c) interactionisme (inclusief conformisme en socialisatie).	**A**			
GEB-3	te reflecteren ten aanzien van **persoons- en situatieoorzaken** van (eigen) professionele gedrag, en daarbij te benoemen waar sterktes, valkuilen en ontwikkelpunten liggen.	**B**		**B**	
GEB-4a	de basisbeginselen en theorieën van professionele **team- en samenwerkingsprocessen** te verwoorden.	**A**			
GEB-4b	op basis van verworven vaardigheden en inzichten in een werksituatie (mede)verantwoordelijkheid te dragen voor het aansturen van professionele **team-**			**B**	

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	en samenwerkingsprocessen.				
GEB-5	de basisbeginselen en -theorieën van de **ethiek** te verwoorden.	**A**			
GEB-6a	de theoretische benaderingen van processen van **professionele oordeels- en besluitvorming**, waaronder de concepten van heuristieken en biases, te beschrijven en de beperkingen en risico's hiervan in een complex besluitvormingsproces af te wegen.	**B**			
GEB-6b	het eigen **professionele oordeels- en besluitvormingsproces** te analyseren met als doel om hiervan te leren.			**B**	
RE-1	de hoofdlijnen weer te geven van het **Nederlands rechtsysteem** en het **EU-recht** en de wijze van totstandkoming van wet- en regelgeving en de handhaving van wet- en regelgeving door de overheid/EU in de vorm van rechtspraak en bestuurlijke handhaving.	**A**			
RE-2	de verschillen tussen de belangrijkste **internationale juridische systemen** aan te geven.	**A**			
RE-3	de belangrijkste elementen van het **vermogens-, goederen- en verbintenissenrecht** te onderkennen ten einde de juridische gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen te beschrijven en hierover te rapporteren.	**B**			
RE-4	de belangrijkste elementen van het **ondernemingsrecht** te onderkennen waaronder: - rechtsvormen waarin ondernemingen gedreven worden; - de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en aansprakelijkheden van de organen van de entiteit; - de (inter)nationale ontwikkelingen op het terrein van corporate governance; - de juridische aspecten van IT; teneinde de juridische gevolgen en risico's van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven en hierover te rapporteren.	**B**			
RE-5	de belangrijkste elementen van het **faillissementsrecht** te onderkennen teneinde	**A**			

Nr	Eindterm voor de opleiding met oriëntatie 'Accountancy-Finance'	Theorie		Praktijk	
	De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om	**CBoK**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**	**CBoP**	**Oriëntatie Accountancy - Finance**
	de juridische gevolgen van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven respectievelijk hierover te rapporteren.				
RE-6	de belangrijkste elementen van het **arbeids- en sociaal zekerheidsrecht** te onderkennen teneinde de juridische gevolgen van feiten en gebeurtenissen voor de onderneming te beschrijven respectievelijk hierover te rapporteren.	**A**			
STA-1	verschillende, zowel univariate (beschrijvende) als multivariate, vormen van toetsen van **hypothesen** en uitvoeren van **schattingen** te beschrijven en toe te passen.	**B**			
STA-2	in concrete casussituaties op grond van de uitkomst van **steekproeven** zelfstandig te rapporteren over het percentage fouten in de populatie en te komen tot een weloverwogen oordeel over deze populatie.	**B**			
STA-3	de **risico's** van onterecht goed- en afkeuren van een post van een (deel)verantwoording te onderkennen.	**A**			
STA-4	een derde te instrueren en de uitkomsten van **statistische analyses** te interpreteren en bediscussiëren.	**B**			
STA-5	de relevantie van **big data** te onderkennen en grote hoeveelheden data met behulp van software en **statistische methoden en technieken** te analyseren.	**B**			
STA-6	mogelijkheden tot **manipulatie** met statistiek te onderkennen.	**A**			

Legenda:

- het gebruik van de term 'respectievelijk' in de beschrijving van een eindterm duidt op het verschil in beheersingsniveau tussen CBoK en/of oriëntatie(s);
- de nummering van de eindtermen per vakgebied is niet altijd opeenvolgend, omdat niet alle eindtermen voor elke oriëntatie relevant zijn.

Normering eindtermen theorieopleiding
Voor de theoretische eindtermen per vakgebied is een schatting gemaakt van het aantal studiebelastingsuren (volgens de ECTS-systematiek) dat tenminste nodig is om de betreffende eindtermen op het gewenste niveau te kunnen realiseren. Eindtermen en studiebelastingsuren zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De studiebelastingsuren geven de omvang van de leeractiviteiten aan, terwijl de eindtermen de inhoud van die leeractiviteiten weergeven. De ECTS-credits geven richting aan opleiders en studenten van de noodzakelijke respectievelijk gewenste hoeveelheid leeractiviteiten die nodig is om de eindtermen te kunnen behalen. Daarmee vormt de ECTS-norm ook een begrenzing voor de te behalen leerdoelen. Met andere woorden: de eindtermen en studiebelastingsuren dienen met elkaar in balans te zijn.

De minimale studiebelasting voor de eindtermen van het theoriedeel van de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy-Finance', is als volgt.

Vakgebied			**CBoK**	**Oriëntatie**	**Totaal**
Audit & Assurance			20	0	20
Financial Accounting			20	6	26
Internal Control & Accounting Information Systems			20	10	30
Kernvakgebieden			*60*	*16*	*76*
Financiering			16	8	24
Management Accounting & Control			18	2	20
Strategie, Leiderschap en Organisatie			12	6	18
Bedrijfseconomische vakgebieden			*46*	*16*	*62*
Boekhouden			12	0	12
Economie			8	0	8
Fiscaliteit			14	0	14
Gedrag, Ethiek en Besluitvorming			8	0	8
Recht			12	0	12
Statistiek			8	0	8
Overige vakgebieden			*62*	*0*	*62*
Totaal			***168***	***32***	***200***

Het is van belang dat de curriculumontwikkelaars van de theoretische opleiding de gemiddelde studiebelasting per studie-eenheid (vak, module, leereenheid) per periode bepalen en vastleggen aan de hand van gebruikelijke normen per leeractiviteit en deze toetsen aan de hiervoor vermelde ECTS-norm. Mede vanwege de mogelijkheid kleuring in het onderwijsprogramma aan te brengen, kan de werkelijke studiebelasting bij sommige vakgebieden iets lager en bij andere vakgebieden iets hoger uitvallen dan de gepresenteerde norm. Het is uiteindelijk aan CEA, om te beoordelen of de curricula van de opleiders met bijbehorende ECTS-onderbouwing, borgen dat de eindtermen op het gewenste niveau worden gerealiseerd.

Normering eindtermen praktijkopleiding
Ook voor de eindtermen van de praktijkopleiding is een norm geformuleerd waarmee richting wordt gegeven aan de invulling van de activiteiten door stagebureaus en trainees. Gegeven de aard van de praktijkopleiding, bevat deze norm, naast een aantal kwalitatieve eisen, een minimum aantal uren dat door trainees aan bepaalde eindtermen moet worden besteed om zich te ontwikkelen tot een beginnend beroepsbeoefenaar.

De normering van de eindtermen van het praktijkdeel van de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy-Finance' is als volgt.

Soorten werkzaamheden	***Minimum urennorm***
Totaal aantal uren praktijkopleiding	3.000
Aantal uren voorgeschreven werkzaamheden	1.500
waarvan assurancewerkzaamheden (jaarrekeningcontroles en/of overige assurance-opdrachten):	250
waarvan specifieke werkzaamheden op relevante vakgebieden, te weten: ICAIS, FA, FIN, MAC en SLO	1.250

Voor de eindtermen van het vakgebied Audit & Assurance kan de trainee kiezen uit werkzaamheden met betrekking tot jaarrekeningcontroles en/of andere assurancewerkzaamheden. Voor de eindtermen van de vakgebieden Financial Accounting, Internal Control & Accounting Information Systems, Financiering en Gedrag, Ethiek en Besluitvorming bestaat geen keuzemogelijkheid. De betreffende eindtermen dienen door alle trainees in de praktijk te worden behaald. Voor de eindtermen van de andere vakgebieden, te weten: Management Accounting & Control en Strategie, Leiderschap en Organisatie geldt dat de trainee, afhankelijk van zijn werkomgeving, een evenwichtige keuze moet maken uit de desbetreffende eindtermen. Het totaal aantal uren dat minimaal besteed moet worden aan de eindtermen van het vakgebied Assurance bedraagt 250. Het totaal aantal uren dat minimaal besteed moet worden aan de eindtermen van de andere vakgebieden bedraagt 1.250.

4.5 Integratie

De eindtermen omvatten zowel eindtermen voor de theorie als de praktijkwaardoor een verdergaande integratie van theorie en praktijk wordt gefaciliteerd. De uitwerking zal moeten plaatsvinden door theorie- en praktijkopleiders gezamenlijk. Een dergelijke integratie wordt ook gestimuleerd door het in te stellen mondeling slotexamen (theorie en praktijk). Daarnaast is besloten om de 'streams' maatschappelijke rol van de accountant, IT en corporate governance op te nemen in de eindtermen van verschillende vakgebieden waardoor de samenhang tussen de vakgebieden wordt versterkt. Daar komt bij dat de eindtermen niet per sé binnen een bepaald vakgebied behoeven te worden behaald zodat ook hierdoor ruimte bestaat voor verdergaande integratie tussen vakgebieden. Hiertoe is afstemming van de onderwijsprogramma's tussen de vakgebieden noodzakelijk. Flexibiliteit wordt ook geboden doordat geen voorschriften zijn geformuleerd met betrekking tot de opleidingsfase (bama-postinitieel) waarin eindtermen aan bod dienen te komen.

Appendix: Delineation of assurance activities by specialisation

This appendix serves to explain the delineation of assurance activities within the new educational model with two specialisations, as included in the new Professional Profiles Regulation of the NBA (Government Gazette 2015-31706). Rather than listing the detailed assurance activities that students are prepared for in the various specialisations, this involves a principle-based approach.

The starting point for every accountant is the fundamental principle that professional services are to be performed in a competent and scrupulous manner. This implies, among other things, that accountant must have a sound basis for their communications. A minimum requirement for a sound basis is that the accountant is able, through proper education and experience, to carry out an engagement in accordance with the required quality level and on the basis of current developments in actual practice and in laws and regulations and applying modern techniques. In accepting engagements, an accountants must therefore determine whether he or she is capable of performing the engagement involved in a professional and scrupulous manner. In the new educational model the curriculum for the accountancy programme is structured in such a way that accountants who have followed a specific specialisation are in principle equipped to conduct specific types of assurance activities.

The accountancy programme with the Assurance specialisation prepares for the assurance function in the broadest sense of the word, including statutory audits of annual accounts (as per Article 2:393 Civil Code). This means that considerable attention must be given during the programme to every type of assurance work that an accountant can perform. The focus will lie in that regard on the performance of statutory and other audits of financial statements. It does not matter whether a statutory or voluntary audit engagement is involved. After all, the audit standards involved are the same. Also, every assurance engagement that originates or will originate from audited annual accounts falls within this specialisation. Every accountant who has completed the Assurance specialisation qualifies for registration with the AFM as external accountant within the meaning of Article 1, section 1f, of the Audit Firms (Supervision) Act.

The programme with the Accountancy specialisation prepares accountants who serve the SME sector to perform specific assurance activities as well as activities in the field of accountancy. The programme with the Accountancy for SME specialisation is structured such that accountants who have completed the programme are able to conduct review engagements and other assurance engagements. Other assurance engagements involve an additional requirement, namely that the engagement:

- is on behalf of a limited circle of users, with the engagement and the related reporting being specifically tuned to this users circle;
- has limited complexity and does not involve the use of complex internal control and IT systems; and
- the data pertaining to the object to be examined are not derived from audited annual accounts.